

DE BRIEF AAN EFEZE

UIT DE 'SYNOPSIS' DEEL 7
VAN J.N. DARBY

7.4

© UIT HET WOORD DER WAARHEID

DE 'SYNOPSIS' IS EEN DIEPGAAND COMMENTAAR
OP DE HELE BIJBEL,
VERSCHEENEN IN 8 DELEN BIJ DEZE UITGEVER.

VOOR BEGINNERS OF HEN DIE MEER WILLEN LEZEN VERWIJZEN WE NAAR:

- 'GODS WOORD VOOR ELKE DAG', J. KOECHLIN
- ZEGEN EN STRIJD (EF.), MATTA BEHNAM

MET DANK AAN BR. H.C.M. TEN HAAKEN VOOR ZIJN INITIATIEF EN INZET!

DEZE EERSTE DIGITALE VERSIE KAN NOG ENKELE SCANFOUTEN BEVATTEN, WAARVOOR ONZE EXCUSES.
ER WORDT AAN GEWERKT DEZE TEKST NOGMAALS DOOR TE NEMEN.
TOCH DENKEN WE DAT HIJ NU AL NUTTIG KAN ZIJN VOOR BELANGSTELLENDE.

Verklaring over de brief aan de Efeziërs (Syn. deel VII)

Auteur: John Nelson Darby

INHOUD

[Inleiding](#)

[Hoofdstuk 1](#)

[Hoofdstuk 2](#)

[Hoofdstuk 3](#)

[Hoofdstuk 4](#)

[Hoofdstuk 5](#)

[Hoofdstuk 6](#)

Verklaring over de brief aan de Efeziërs (Syn. deel VII)

Inleiding

De brief aan de Efeziërs geeft ons de rijkste uiteenzetting van de persoonlijke en gemeentelijke zegeningen van de gelovigen, terwijl hij tegelijk ook Gods raadsbesluiten ten aanzien van de heerlijkheid van Christus ontvouwt. Christus Zelf wordt gezien als Degene onder Wiens hoofdschap alle dingen tot één vergaderd zullen worden, maar die verbonden is met de gemeente die Zijn lichaam is. De gemeente is in de nauwste betrekking met Hem gebracht, evenals de afzonderlijke gelovigen die de gemeente vormen in de nauwste betrekking met de Vader Zelf staan. In die betrekking zien we de gemeente hier, en in de hemelse positie die haar door Gods soevereine genade geschonken is.

Welnu, deze wegen van genade ten opzichte van de gemeente openbaren God Zelf, en dat in twee verschillende karakters, zowel in verbinding met Christus als met de gelovigen: Hij is de **God** en **Vader** van onze Heer Jezus Christus. Hij is de God van Christus als Christus als Mens gezien wordt, en de Vader van Christus als Christus als de Zoon van Zijn liefde gezien wordt. In het eerste karakter wordt de natuur van God geopenbaard, in het tweede zien we de nauwe betrekking die we bezitten met Hem die dit karakter van Vader draagt, en dat overeenkomstig de uitnemendheid van Christus eigen relatie met Hem. Deze betrekking met de Vader en de relatie met Christus als Zijn lichaam en Zijn bruid is hier de bron van zegen voor de gelovigen en voor de gemeente van God, waarvan we door genade leden geworden zijn, als geheel.

De vorm van de brief geeft al aan, hoezeer de apostel vervuld was met het besef van de zegen die het deel van de gemeente is. Nadat hij de heiligen en getrouwen ¹ te Efeze genade en vrede heeft toegewenst van God, de Vader van ware christenen, en van Jezus Christus hun Heer, begint hij onmiddellijk te spreken over de zegeningen waaraan al de leden van Christus deel hebben. Zijn hart was vol van de onmetelijke rijkdom van de genade, en de toestand van de gelovigen te Efeze vereiste geen speciale opmerkingen. Als het hart dicht bij God is, is het eenvoudig en kan het in eenvoud de zegen van God genieten zoals Hij die Zelf geeft en zoals die uit Zijn hart voortvloeit. Dan kan het de zegeningen van God in al hun eigen voortreffelijkheid genieten, in gemeenschap met Hem die ze meedeelt. Dan geniet het die zegeningen niet slechts op een manier die is aangepast aan de toestand van degenen die ze ontvangen, of door middel van een mededeling die ze maar gedeeltelijk openbaart, omdat de ziel niet in staat zou zijn meer ervan te ontvangen. Ja, als we werkelijk dicht bij God zijn, zijn we eenvoudig en gaat de hele uitgestrektheid van Zijn genade en van onze zegeningen voor ons open. Dan zien we de zegen zoals God die Zich in Zijn eigen hart heeft voorgenomen.

We willen hier terloops op twee belangrijke dingen wijzen. In de eerste plaats dat het zijn in Gods tegenwoordigheid en het hebben van gemeenschap met Hem de enige weg is tot alle ware groei in de kennis van Zijn wegen en van de zegeningen die Hij Zijn kinderen geeft. Want alleen in die positie kunnen we ze opmerken en hebben we de morele bekwaamheid daartoe. Elk gedrag dat niet met Zijn tegenwoordigheid in overeenstemming is, elke oppervlakkigheid in ons denken, doet ons deze mededelingen van Hem verliezen en maakt ons onbekwaam om ze te ontvangen. Vgl. Jh.14:21-23.

In de tweede plaats is het niet zo, dat de Heer ons om deze fouten of om deze zorgeloosheid in de steek laat. Hij treedt voor ons tussenbeide en we ondervinden Zijn genade. Maar er is niet langer gemeenschap of groei in kennis van de rijkdommen van de openbaring van Hemzelf, van de volheid die in Christus is. De genade past zich bij onze behoefte aan en geeft een antwoord op onze nood. Jezus strekt Zijn hand naar ons uit om te voorzien in de nood die we voelen, en waarvan het besef in onze harten leeft door de werking van de Heilige Geest. Dit is een oneindig kostbare genade, een heerlijke ervaring van Zijn liefde en trouw. En hierdoor leren we goed en kwaad te onderscheiden, doordat we het eigen ik oordelen. Maar de genade moest zich aanpassen aan onze behoeften en een karakter aannemen dat daarmee in overeenstemming was, om er een antwoord op te kunnen geven; en onze aandacht moest op onszelf gericht worden.

In zo'n geval richt de Heilige Geest onze aandacht altijd op onszelf; en ongetwijfeld doet Hij dat in genade. Als we de gemeenschap met God verloren hebben, moeten we tot onszelf inkeren; als we dat verwaarlozen, misleiden en verharden we onszelf. Helaas blijft de omgang van veel zielen met Christus beperkt tot deze ervaring van wie men zelf is; dit is maar al te vaak het geval. En als we een zondige gedachte in ons hart hebben toegelaten, dan kan onze omgang met de Heer ook alleen maar gegrond zijn op de droevige erkenning van die zonde (in onze gedachten in elk geval). Anders is onze omgang met Hem niet waarachtig. Zo wil de genade ons herstellen. Het is alleen de genade die ons in staat stelt weer met God van doen te hebben, en het feit dat Hij ons herstelt vergroot Zijn genade in onze ogen.

Maar dat is nog geen gemeenschap. Als we met God wandelen, als we naar de Geest wandelen en de Geest niet bedroeven, dan blijven we werkelijk in gemeenschap met God. Dan bewaart Hij ons in Zijn gemeenschap en in de blijdschap die we in Hem vinden, de positieve Bron van vreugde, van eeuwige vreugde. En in die toestand kan Hij ons al Zijn raadsbesluiten, Zijn heerlijkheid en Zijn goedertierenheid voorstellen, zoals Hij die geopenbaard heeft in de Persoon van Jezus, de Christus, de Zoon van Zijn liefde. Dan stellen we zelf belang in alles wat voor **Hem** van belang is, en wordt onze blik verruimd naarmate deze dingen meer ons hart vervullen. Dat is onze normale toestand, en zo was het in hoofdzaak met de Efeziërs gesteld.

We hebben al opgemerkt, dat Paulus de bijzondere gave van God ontvangen had om Zijn raadsbesluiten en wegen in Christus mee te delen, terwijl het Johannes was toebedeeld het Goddelijke karakter en leven bekend te maken zoals het in Jezus geopenbaard was. Het resultaat van deze bijzondere gave van onze apostel vinden we dan ook in de brief die we nu overdenken. Maar wij, die zelf in Christus zijn, vinden hier een opmerkelijke uiteenzetting van onze betrekkingen met God, van de intimiteit van die betrekkingen en van het gevolg daarvan. Christus is het fundament waarop onze zegeningen berusten; we genieten ze omdat we in Hem zijn. Daardoor zijn we werkelijk het voorwerp van de gunst van God de Vader, evenals Christus Zelf het Voorbeeld daarvan is.

De Vader heeft ons aan Christus gegeven. En Christus is voor ons gestorven en heeft ons verlost, gereinigd en levend gemaakt en stelt ons nu voor God Zijn Vader in overeenstemming met de kracht van Zijn werk en de waarde van Zijn Persoon. Het geheim van heel de zegen van de gemeente is, dat ze **met** Jezus Zelf gezegend is en dat ze dus in dezelfde aangenaam-

heid als Hij, als Mens gezien, voor God staat. Want de gemeente is het lichaam van Christus, en in en door Hem geniet ze alles wat de Vader Hem geschonken heeft. En persoonlijk is de christen het voorwerp van dezelfde liefde waarvan Christus het Voorwerp was tijdens Zijn leven op aarde; terwijl hij straks in de heerlijkheid van Christus zal delen voor het oog van het heelal, als het bewijs van die liefde, die verbonden is met de Vadernaam die God in betrekking hiertoe draagt (zie Jh.17:23-26).

Daarom zien we in het algemeen in deze brief onze positie in Christus, niet Christus in ons, hoewel dat natuurlijk ook waar is. De Efezebrief bepaalt ons bij de voorrechten van de gelovige en van de gemeente; en niet zozeer bij de volheid van Christus Zelf, zoals Kolosse dat doet. Zo vinden we hier ook meer de tegenstelling tussen deze nieuwe positie in Christus en wat we vroeger waren toen we tot de wereld behoorden, dan de openbaring van het leven van Christus. Dit laatste vinden we uitvoeriger in Kolosse, waar het meer gaat om Christus in ons. Maar de Efezebrief toont het hoogste karakter van ons getuigenis hier beneden; hij geeft ons dezelfde betrekking als Christus tot Zijn God en Vader en plaatst ons in de hemelse gewesten.

Nu staat Christus in twee betrekkingen met God, Zijn Vader. Hij is als de volmaakte Mens voor het aangezicht van Zijn God, en Hij is als Zoon bij Zijn Vader. Wij delen in deze beide betrekkingen, zoals Hij tegen Zijn discipelen zei voordat Hij terugkeerde naar de hemel: "Ik vaar op naar Mijn Vader en uw Vader, naar Mijn God en uw God" (Jh.20:17). Deze woorden ontvouwen de hele omvang van deze kostbare, onschatbare waarheid, die hier de grondslag vormt van het onderwijs van de apostel. Paulus ziet God in dit tweevoudig aspect, als de **God** en als de **Vader** van onze Heer Jezus Christus; en onze zegeningen houden verband met deze twee Namen.

Maar voordat we de gedachten van de apostel in detail gaan uiteenzetten, willen we nog opmerken dat hij hier helemaal uitgaat van de kant van God, van Zijn gedachten en raadsbesluiten, niet van de kant van de toestand van de mens. We kunnen de waarheid om zo te zeggen van één van deze beide kanten benaderen: die van de toestand van de zondaar in verbinding met de verantwoordelijkheid van de mens, of die van de gedachten en eeuwige raadsbesluiten van God met het oog op Zijn eigen heerlijkheid. De Geest richt hier onze blik op deze laatste kant van de waarheid. En daarom komt de verlossing, hoe heerlijk die op zichzelf ook is, pas op de tweede plaats als het middel waardoor we deel krijgen aan het resultaat van Gods raadsbesluiten. Het was noodzakelijk dat de wegen van God vanuit dit oogpunt bezien zouden worden, zodat we Zijn eigen gedachten zouden zien, niet slechts het middel dat de mens het genot van de vrucht ervan geeft. Zo worden ze ons voorgesteld in de Efezebrief, terwijl de Romeinenbrief bij de kant van de mens begint, zijn zondige toestand aantoont en dan de genade voorstelt die daarin voorziet en ervan verlost.

Voetnoot:

¶ Het woord dat met "getrouwen" vertaald is, zou ook door "gelovigen" kunnen worden weergegeven. Het wordt zowel hier als in de aanhef van de Kolosse-brief gebruikt. We moeten bedenken dat de apostel nu in gevangenschap was en dat het christendom al een aantal jaren gevestigd was en aan allerlei aanvallen blootstond. Als iemand een gelovige was zoals in het begin, betekende dat, dat hij ook getrouw was. Dit woord zegt dus niet alleen dat ze geloofden, en evenmin dat ieder afzonderlijk in getrouwheid zijn weg ging, maar dat de apostel zich richtte tot hen die het geloof dat ze ontvangen hadden door genade ook trouw bewaarden.

Verklaring over de brief aan de Efeziërs (Syn. deel VII)

Auteur: John Nelson Darby

Hoofdstuk 1

De God en Vader van onze Heer Jezus Christus heeft ons gezegend met alle geestelijke zegeningen in de hemelse gewesten in Christus, omdat Hij ons in Hem heeft uitverkoren. De verzen 4-7 zetten uiteen wat deze zegeningen zijn en wat het middel is, waardoor we er deel aan hebben. Vs.8-10 spreken over het vaste voornemen van God met het oog op de heerlijkheid van Christus, in Wie we deze zegeningen bezitten. Daarna stellen vs.11-14 ons de erfenis voor, en de Heilige Geest die ons gegeven is als een zegel en als het onderpand van onze erfenis.

Dan volgt het gebed van de apostel voor zijn geliefde kinderen in het geloof, dat ze hun voorrechten zouden kennen en de kracht die hen in het bezit daarvan gebracht heeft. Dit is dezelfde kracht die Christus uit de doden opwekte en aan Gods rechterhand plaatste als het Hoofd van de gemeente, die Zijn lichaam is en die met Hem zal heersen over alle dingen die Hij als God geschapen heeft en als Mens beërft, als Hij alle dingen vervullen zal met de heerlijkheid die Hij als God en als Verlosser bezit (vs.15-23).

Om het samen te vatten: we vinden hier dus eerst Gods **roeping**, wat de heiligen in Christus voor God zijn; en dan, als heel hét voornemen van God ten aanzien van Christus genoemd is, Gods **erfenis** in de heiligen; en daarna het gebed, opdat we deze twee dingen zouden kennen en opdat we de kracht zouden kennen die ons in het bezit hiervan gebracht heeft.

Maar we moeten dit nader onderzoeken. We hebben gezien hoe er twee relaties tussen de mens en God gelegd zijn, relaties waarin Christus Zelf staat. Hij voer op tot Zijn God en onze God, tot Zijn Vader en onze Vader. Wij hebben deel aan al de zegeningen die uit deze twee betrekkingen voortvloeien. God heeft ons gezegend met **alle** geestelijke zegeningen; er ontbreekt er niet één. En het zijn zegeningen van de hoogste orde. Ze zijn **niet tijdelijk**, zoals dat bij de joden het geval was. En we genieten deze zegeningen met het hoogste vermogen van de hernieuwde mens, en ze passen daarbij; het zijn **geestelijke** zegeningen. Ze bevinden zich ook in de hoogste sfeer, niet in het land Kanaän, het land van Immanuël, maar in de **hemelse** gewesten. En ze zijn ons geschonken op de meest uitnemende manier, die nergens mee te vergelijken valt, namelijk **in Christus**.

De God en Vader van onze Heer Jezus Christus heeft ons gezegend met alle geestelijke zegeningen in de hemelse gewesten in Christus. Maar dit vindt zijn oorsprong in het hart van God Zelf, in het voornemen dat buiten de omstandigheden stond waarin Hij ons in de tijd aantrof. Vóórdat de wereld er was, was dit onze plaats in het hart van God, de Vader. Hij besloot ons een plaats in Christus te geven, Hij verkoos ons **in Hem**. Wat een zegen, wat een bron van vreugde, wat een genade om zo de voorwerpen van Gods gunst te zijn overeenkomstig Zijn soevereine liefde! Als we de grootte ervan zouden willen meten, dan is Christus onze maatstaf. Door op Hem te zien, moeten we in elk geval voelen hoe groot deze liefde is.

We moeten hier dan ook in 't bijzonder letten op de manier waarop de Heilige Geest het ons

steeds voorhoudt, dat alles in Christus is: in de hemelse gewesten **in Christus** (vs.3), uitverkoren **in Hem** (vs.4), het zoonschap” **door Jezus Christus** (vs.5), aangenaam gemaakt **in de Geliefde** (vs.6) Dit is hier een van de grondbeginselen van het onderwijs van de Geest. Het andere beginsel waarop we wezen, is dat de zegen zijn oorsprong vindt in God Zelf. Hij is de Bron en de Auteur ervan. Zijn eigen hart en Zijn eigen gedachten zijn, als we het zo mogen zeggen, de oorsprong en de maatstaf ervan. Daarom kunnen we alleen in Christus enig begrip hebben van deze onmetelijke zegeningen, want Hij is het volkomen en genoegzame Voorwerp van Gods welbehagen. Het hart van God vindt in Hem een waardig Voorwerp, waaraan Hij Zichzelf volledig kan verklaren en al Zijn oneindige liefde kan betonen.

De zegen vloeit dus uit God Zelf voort, maar hij is ook bij en vóór Hemzelf, om Hem en Zijn liefde te bevredigen. Hij heeft ons uitverkoren, Hij heeft ons voorbestemd, Hij heeft ons gezegend, maar het is opdat we als Zijn zonen voor Zijn aangezicht zouden zijn. Dit zijn de grote grondslagen van de genade, en dit is dan ook wat het de genade behaagd heeft voor ons tot stand te brengen.

Maar er is nog iets wat we hier moeten opmerken. Wij zijn in Christus uitverkoren vóór de grondlegging van de wereld (vs. 4). Deze uitdrukking geeft méér aan dan alleen dat God soeverein is. Als God nu sommige mensen verkoos, zou dat even soeverein zijn als voor de grondlegging van de wereld. Maar deze uitdrukking maakt duidelijk dat we in Gods raadsbesluiten tot een systeem behoren, dat Hij in Christus heeft opgericht voor het bestaan van de wereld, dat niet van de wereld is nu die bestaat, en dat zal blijven nadat de gedaante van deze wereld zal zijn voorbijgegaan. Dit is een heel belangrijk aspect van het christendom. De verantwoordelijkheid deed haar intrede (voor de mens natuurlijk) met de schepping van Adam in deze wereld. Maar onze plaats is ons in Christus geschonken eer de wereld was.

De verantwoordelijkheid van de eerste mens zien we in al haar aspecten geopenbaard tot op het kruis, waar hij zijn einde vond: in zijn staat van onschuld, als zondaar zonder wet, onder de wet en tenslotte, toen hij in elk opzicht schuldig was, tegenover de openbaring van Gods genade in Christus (toen God Zelf in goedertierenheid in een wereld van zondaars kwam, maar er haat voor Zijn liefde vond). Het oordeel werd over deze wereld uitgesproken en de mensen waren verloren, en de enkeling leert dit nu op zichzelf toepassen. Maar toen werd de verlossing volbracht en kon heel het voornemen en het raadsbesluit van God in de nieuwe schepping in de opgestane Christus, de laatste Adam, geopenbaard worden. Nadat de verantwoordelijkheid van de eerste mens op de proef gesteld was, kon “de verborgenheid die sinds eeuwen en geslachten verborgen is geweest” (Kol.1:26) bekend gemaakt worden. Vergelijk ook 2Tm.1:9-11 en Tt.1:2, waar deze waarheid heel duidelijk naar voren wordt gebracht.

Deze beginselen van verantwoordelijkheid en genade kunnen alleen in Christus werkelijk met elkaar verzoend worden. We zien ze al voorgesteld in de twee bomen in de hof van Eden. Daarna vinden we de onvoorwaardelijke belofte aan Abraham, opdat we zouden begrijpen dat de zegen vrije genade was. En daarop bracht de wet weer beide beginselen naar voren, maar maakte het leven afhankelijk van de verantwoordelijkheid. Toen kwam Christus, die Zelf het leven is, en nam de gevolgen van de verantwoordelijkheid op Zich voor allen die in Hem geloven. Zo werd hij als de Goddelijke Zoon en ook als het opgestane Hoofd voor ons de Bron van het leven, terwijl onze zonden werden weggedaan. En hier zien we dat we niet

alleen het leven ontvangen hebben omdat we met Hem zijn opgestaan, maar dat we ook in een nieuwe positie gebracht zijn nu we met Hem uit de dood zijn levend gemaakt. En dat we een deel bezitten volgens de raadsbesluiten die alles in Christus vastlegden voor het bestaan van de wereld, en dat we zelf op de grondslag van gerechtigheid en verlossing een nieuwe schepping zijn waarvan de tweede Mens het Hoofd is. Hf.2 verklaart ons hoe we in deze positie gebracht zijn.

We hebben gezegd dat God Zichzelf in twee karakters openbaart, namelijk zoals Hij in betrekking tot Christus staat: als God en als Vader. Onze zegeningen houden verband daarmee, namelijk met Zijn volmaakte natuur als God en met de intimiteit van een werkelijke betrekking met Hem als Vader. De apostel spreekt hier nog niet over de erfenis of over Gods raadsbesluiten ten aanzien van de heerlijkheid waarvan Christus het Middelpunt zal zijn, maar over onze **betrekking** met God. Dus over dat wat we bij God en voor Zijn aangezicht zijn; niet wat Hij ons gegeven heeft, onze erfenis, maar wat Hij van ons gemaakt heeft. Zo vinden we in vs.4-6 ons eigen deel in Christus voor God; vs.4 houdt verband met de Naam van God, vs.5 met de Vadernaam.

In de kenmerken die in vs.4 aan de heiligen worden toegekend, wordt het karakter van God Zelf beschreven. Want God kan alleen welgevallen vinden in Hemzelf en in dat wat morele overeenstemming met Hem vertoont. Zeker is dit een algemeen beginsel. Iemand die eerlijk is, kan geen voldoening vinden in iemand die in dit opzicht niet op hem lijkt. Dit geldt nog veel meer voor God. Hij kan niets verdragen wat in strijd is met Zijn heiligheid. Het is de werking van Zijn natuur om Zichzelf te omringen met wat Hij liefheeft en waarin Hij Zijn welgevallen vindt. In de eerste plaats moeten we dan denken aan Christus, die dit in Zichzelf is. Want Hij is persoonlijk het beeld van de onzienlijke God. Liefde, heiligheid, onberispelijke volmaaktheid in al Zijn wegen: we vinden het alles in Hem. En God heeft ons in Hem uitverkoren.

In dit vers vinden we onze positie in dit opzicht. We zijn voor Gods aangezicht; Hij plaatst ons in Zijn tegenwoordigheid. De liefde van God moet dit doen om zelf voldoening te vinden. En deze liefde die ook in ons is uitgestort, moet in deze positie zijn om haar volmaakte Voorwerp te hebben. Alleen daar wordt volmaakt geluk gevonden. Maar hiertoe is het nodig, dat we in overeenstemming met God zijn. Hij kan ons niet in Zijn tegenwoordigheid brengen om een welgevallen in ons te vinden, terwijl we in een toestand zijn die Hem niet welbehaglijk is. Daarom heeft Hij ons in Christus uitverkoren, opdat wij heilig en onberispelijk zouden zijn vóór Hem in de liefde. Want Hij is Zelf heilig in Zijn karakter, onberispelijk in al Zijn wegen, en liefde in Zijn natuur. Dit is een positie van volmaakt geluk, in Gods tegenwoordigheid, God gelijkend; en dat in Christus, het Voorwerp en de Maatstaf van de Goddelijke liefde.

Zo kan God een welgevallen in ons hebben. En omdat wij een natuur hebben zoals de Zijne wat de morele eigenschappen ervan betreft, zijn we in staat die natuur volledig en onbelemmerd te genieten en dat in haar volmaaktheid in Hem. Het is ook Zijn eigen keuze, Zijn eigen liefde die ons daar geplaatst heeft in Christus, die dit werkelijk waard is omdat Hij Gods eeuwige welbehagen is. Het hart kan dus rust vinden in deze positie, omdat er overeenstemming is tussen onze natuur en die van God en omdat we ook tot deze positie zijn uitverkoren, wat het bewijs is van de persoonlijke liefde die God voor ons heeft. En er is daar ook een volmaakt en boven alles verheven Voorwerp waarop onze aandacht gericht is.

Bij de positie waarover we nu spreken, houdt de zegen verband met Gods natuur. Daarom staat hier niet, dat we hiertoe zijn voorbestemd naar het welbehagen van Zijn wil (zoals in vs.5). Wij zijn in Christus uitverkoren om in Gods tegenwoordigheid gezegend te worden, dat is Zijn oneindige genade. Maar de vreugde van Zijn natuur kon eenvoudig niet anders zijn dan ze is, omdat Zijn natuur zodanig is. En zo is het ook met onze vreugde in Hem. Ze kón niet elders of bij iemand anders gevonden worden.

Maar in vs.5 komen we tot bijzondere voorrechten, en tot deze voorrechten zijn we speciaal voorbestemd: “Hij heeft ons tevoren tot het zoonschap bestemd, naar het welbehagen van Zijn wil”. Dit vers brengt niet de natuur van God onder onze aandacht, maar de intimiteit van een werkelijke betrekking, zoals we al eerder opmerkten. Daarom is het naar het welbehagen van Zijn wil. De engelen kan Hij als dienstknechten vóór Zich hebben, maar het was Zijn wil om daar **zonen** te hebben.

Misschien zou men kunnen tegenwerpen dat men moeilijk in een intieme betrekking met God kan zijn, als men het voorrecht krijgt een welgevallen in Zijn heilige natuur te vinden. Maar de vorm, het karakter van deze betrekking is stellig afhankelijk van Gods soevereine wil. En aangezien we deze dingen in Christus bezitten, is het bovendien zó dat deze weerspiegeling van de Goddelijke natuur in ons samengaat met de relatie van zoon. Want deze beide voorrechten zijn in ons met elkaar verbonden. Maar we moeten steeds bedenken dat ons deelhebben aan deze dingen afhankelijk is van de soevereine wil van God onze Vader, zoals het middel en de manier om er deel aan te hebben ook alleen is dat we in Christus zijn. God onze Vader heeft in Zijn soevereine goedheid en overeenkomstig Zijn raadsbesluiten van liefde besloten, om ons heel dicht bij Zich te hebben.

Dit voornemen, dat ons in genade met Christus verbindt, wordt in dit vers en ook in het voorafgaande heel sterk belicht. Het wordt niet alleen gekenmerkt door onze positie, maar de Vader stelt Zichzelf op een bijzondere wijze voor in verbinding met deze relatie. De Heilige Geest vindt het niet voldoende om te zeggen dat God ons tevoren tot het zoonschap heeft bestemd, maar Hij voegt eraan toe: “...voor Zichzelf”. Misschien zou iemand zeggen dat dit al in het woord “zoonschap” lag opgesloten. Maar de Geest wilde het heel diep in onze harten griffen, dat de Vader ons tot een intieme betrekking met Hemzelf bestemd heeft als Zijn zonen. Wij zijn zonen voor **Hemzelf** door Jezus Christus, naar het welbehagen van Zijn wil. Is Christus het beeld van de onzienlijke God? Wij dragen dat beeld ook omdat we in Hem zijn uitverkoren. Is Christus Zoon? Dan delen wij ook in die relatie door Hem.

Dit zijn dus kostbare en wonderbare betrekkingen met God onze Vader in Christus; dit zijn de raadsbesluiten van God. Over de vroegere toestand van degenen die tot deze zegeningen geroepen zouden worden, wordt in deze verzen nog niets meegedeeld. Ze zijn een hemels volk, een hemelse familie overeenkomstig Gods plannen en raadsbesluiten, de vruchten van Zijn eeuwige gedachten en van Zijn natuur van liefde. Deze raadsbesluiten worden hier “de **heerlijkheid** van Zijn genade” genoemd. Wij kunnen God niet verheerlijken door Hem iets te geven, maar Hij verheerlijkt Zichzelf als Hij Zich openbaart. Dit alles is dus tot lof van de heerlijkheid van Zijn genade, waarmee Hij ons begenadigd heeft in Christus (vs.6).

Christus is de Maatstaf van deze genade, de Vorm ervan ten opzichte van ons, Degene in

Wie wij er deel aan hebben. Zo openbaart God al de volheid van deze genade in Zijn wegen ten aanzien van ons, Zijn oorspronkelijke gedachten om zo te zeggen, die hun oorsprong alleen in Hemzelf vinden en waarin en waardoor Hij Zichzelf openbaart en verheerlijkt. En let er hier op, dat de Geest aan het eind van vs.6 niet zegt: "begenadigd in Christus". Als Hij over Christus spreekt, wil Hij Góds gedachten beklemtonen. God heeft in genade ten opzichte van ons gehandeld **in de Geliefde**, in de Persoon die het bijzondere Voorwerp van Zijn genegenheid is. De Geest brengt déze hoedanigheid van Christus naar voren als Hij over de genade spreekt die ons in Hem geschonken is. Was er een bijzonder Voorwerp van Gods liefde, van Zijn genegenheid? Welnu, **in** dat Voorwerp heeft God ons gezegend.

Maar waar vond Hij ons, toen Hij ons in deze heerlijke positie wilde invoeren? Wie zijn degenen, die Hij op deze wijze verkoos te zegenen? Arme zondaars, dood in hun misdaden en zonden, slaven van satan en van het vlees. Maar zoals we in Christus onze positie naar Gods raadsbesluiten zien, zo vinden we in Hem ook de verlossing die ons in die positie plaatst. Wij hebben de verlossing door Zijn bloed, de vergeving van de misdaden (vs.7). Degenen die God wilde zegenen waren arm en ellendig door de zonde, maar Hij heeft ten opzichte van hen gehandeld naar de rijkdom van Zijn genade.

We hebben al opgemerkt, dat de Geest in dit gedeelte eerst Gods eeuwige raadsbesluiten ten opzichte van de heiligen in Christus voorstelt en dan pas ingaat op de toestand waaruit Hij hen heeft opgetrokken, toen Hij hen als zondaars hier beneden aantrof. Nu zijn al Gods gedachten met betrekking tot hen geopenbaard in Zijn raadsbesluiten, waarin Hij Zichzelf verheerlijkt. En daarom zegt vs.6, dat wat het Hem behaagde met de heiligen te doen, naar de **heerlijkheid** van Zijn genade was. Hij maakte Zichzelf daardoor bekend. Maar wat Hij voor arme zondaars gedaan heeft, is volgens vs.7 naar de **rijkdom** van Zijn genade.

In Zijn raadsbesluiten heeft God Zichzelf geopenbaard; Hij is **heerlijk** in genade. Maar in Zijn werk denkt Hij aan onze ellende en onze behoeften naar de rijkdom van Zijn genade; wij hebben er deel aan omdat we het voorwerp ervan zijn in onze armoede, in onze nood. Hij is **rijk** in genade. Zo wordt onze positie - onze positie met betrekking tot Hém - vastgesteld naar Gods raadsbesluiten en tot stand gebracht door de krachtadigheid van Zijn werk in Christus. En als we er hier, waar Gods plannen en gedachten geopenbaard worden, bij bepaald worden dat verlossing en vergeving noodzakelijkerwijs daaruit voortvloeien, dan is niet ónze nood maar de rijkdom van Zijn genade de maatstaf daarvan.

Maar er is nog meer. Nu God ons in deze intieme betrekking met Hem gebracht heeft, openbaart Hij ons Zijn gedachten aangaande de heerlijkheid van Christus Zelf. Dezelfde genade die ons voor Zijn aangezicht plaatst, maakt ons tot de bewaarders van het vaste voornemen van Zijn raadsbesluiten ten aanzien van de universele heerlijkheid van Christus in de bedeling van de volheid der tijden (vs.8-10). Dit is een oneindige gunst die ons geschonken is. Wij zijn niet alleen in Christus gezegend, maar wij stellen ook belang in Zijn heerlijkheid. En onze positie van nabijheid bij God en volmaaktheid voor Zijn aangezicht maakt het ons mogelijk belang te stellen in Gods raadsbesluiten en het voornemen van Zijn wil aangaande de heerlijkheid van Zijn Zoon (vgl. Jh.14:28); en dit brengt ook het onderwerp van de erfenis ter sprake.

Zo was ook Abraham, hoewel op een lager niveau, Gods vriend. God onze Vader heeft ons-

zelf het genot van alle zegeningen in de hemelse gewesten gegeven. Maar Hij wilde alle dingen in de hemel en op aarde onder Christus als Hoofd verenigen, en zowel onze verhouding tot God, Zijn Vader, als tot alles wat aan Christus onderworpen is, is afhankelijk van onze positie in Hém. In Hém zijn wij ook erfgenamen geworden (vs.11).

Het was Gods welbehagen om al het geschapene onder de heerschappij van Christus tezamen te brengen. Dit is Zijn voornemen voor de bedeling van de volheid der tijden, waarin het resultaat van al Zijn wegen geopenbaard zal worden ². En in Christus erven wij ons deel, als erfgenamen van God en mede-erfgenamen van Christus, zoals Rm.8 zegt.

Maar hier stelt de Geest ons meer de positie voor, op grond waarvan de erfenis ons ten deel gevallen is, dan de erfenis zelf. Gods soevereine wil wordt als de oorsprong ervan erkend, evenals dat in vs.5 het geval was met onze bijzondere betrekking als zonen voor God. We moeten hier ook opmerken, dat we in verbinding met de erfenis tot lof van Zijn **heerlijkheid** zullen zijn, terwijl we in onze betrekking met Hem tot lof van de heerlijkheid van Zijn **genade** zijn. Als we straks verschijnen in het bezit van de erfenis, zijn we de openbaring van Zijn heerlijkheid, die in ons zichtbaar zal zijn en zal worden gezien. Maar onze betrekkingen met Hem genieten we voor onze eigen zielen, bij Hem en voor Zijn aangezicht, als de vrucht van de oneindige genade die ons in deze relaties geplaatst heeft en ons bekwaam gemaakt heeft ze te genieten.

Dit zijn dus de raadsbesluiten van God onze Vader ten aanzien van Christus, met betrekking tot de heerlijkheid die Hem als Mens geschonken is. God zal alles onder één Hoofd tezamen brengen in Christus. En zoals we in Hem onze ware positie betreffende onze relatie met God de Vader hebben, zo is het ook ten opzichte van de erfenis die ons geschonken is: we zijn niet alleen met Christus verenigd met betrekking tot wat boven ons is (God), maar ook tot wat beneden is (de schepping). Want in Hém zijn wij ook erfgenamen geworden, zoals vs.11 zegt.

De apostel spreekt hier eerst over christenen, Christus geloofd hebben voordat Hij geopenbaard wordt. Dat is de betekenis van de woorden: “wij die eerst in Christus gehoopt hebben” (vs.12). Als ik een ander woord mag gebruiken: “wij die vooraf in Christus gehoopt hebben”, die ons vertrouwen in Hem gesteld hebben voordat Hij verschijnt. Het overblijfsel van de joden in de laatste dagen zal geloven als het Hem ziet (evenals Thomas). Maar zalig zijn zij die geloofd hebben zonder te zien.

De apostel spreekt hier dus over diegenen onder de joden, die al in Hem geloofd hadden. Maar in vs.13 breidt hij dezelfde zegen uit tot de volken, wat aanleiding geeft om nog een andere kostbare waarheid met betrekking tot ons naar voren te brengen: iets dat voor elke gelovige geldt, maar dat een speciale betekenis had voor de gelovigen uit de volken. God had Zijn zegel op hen gedrukt door de gave van de Heilige Geest. Naar het vlees waren zij geen erfgenamen van de beloften, maar toen zij geloofden verzegelde God hen met de Heilige Geest der belofte. Deze is het onderpand van de erfenis, voor zowel de gelovigen uit de joden als uit de volken, tot de door Christus verworven bezitting verlost zou worden en Hij ze werkelijk in bezit zou nemen door Zijn macht, waartegen geen enkele vijand zal kunnen standhouden.

Het onderwerp is hier niet de wedergeboorte, maar de verzegeling van gelovigen. De verzegeling met de Heilige Geest is het bewijs en het onderpand van het feit, dat zij in de toekomst volledig zullen delen in de erfenis die Christus toebehoort. Christus heeft een recht hierop verworven door de verlossing, waardoor Hij alle dingen voor Zichzelf gekocht heeft, maar Hij zal ze Zich pas door Zijn macht toe-eigenen als Hij al de mede-erfgenamen bijeenvergaderd zal hebben om hen ook in de erfenis te laten delen.

De Heilige Geest is niet het onderpand van Gods liefde, want die is in onze harten uitgestort door de Heilige Geest die ons gegeven is.

(Rm.5:5). God heeft ons nu lief zoals Hij ons in de hemel zal liefhebben. De Geest is alleen een onderpand van de erfenis, waarvan we nu nog niets bezitten. Als deze verkregen bezitting verlost zal worden, zullen wij tot lof van Gods heerlijkheid zijn (vs.14). Maar de heerlijkheid van Zijn genade is al geopenbaard.

Zo vinden we in deze verzen de genade die de positie van Gods kinderen vaststelde (vs.3-7), Gods raadsbesluiten ten aanzien van de heerlijkheid van Christus als Hoofd over alle dingen (vs.8-10), en het deel dat wij in Hem als de Erfgenaam bezitten en de gave van de Heilige Geest als het zegel van de gelovigen en het onderpand van de erfenis die Christus verworven heeft, totdat wij die met Hem in bezit nemen (vs.11-14).

Dan krijgen we vanaf vs.15 tot aan het eind van dit hoofdstuk het gebed van de apostel, dat uit deze openbaring voortvloeit. Zijn gebed voor de heiligen is gegrond op de wijze waarop ze deel hebben gekregen aan hun zegeningen in Christus, en zo voert het ons tot de hele waarheid van de eenheid van Christus en de gemeente, tot de plaats die Christus inneemt in het heelal dat Hij als Zoon geschapen heeft en dat Hem als Mens weer in handen gegeven wordt, en tot de kracht die God geopenbaard heeft door zowel ons als Christus Zelf in deze hoge positie te plaatsen die Hij ons in Zijn raadsbesluiten gegeven heeft.

Dit gebed berust op de Naam van God, als “de **God** van onze Heer Jezus Christus” (vs.17). Maar het gebed van hf.3 is gebaseerd op Zijn Naam als de **Vader** van onze Heer Jezus Christus; het gaat daar meer om gemeenschap dan om Gods raadsbesluiten. In hf.1 wordt Hij de Vader **der heerlijkheid** genoemd, als de bron en de bewerker daarvan. Maar Hij wordt hier niet alleen aangesproken als de God van onze Heer Jezus Christus; het blijkt ook duidelijk dat Christus hier als Mens gezien wordt. Want God heeft in Christus gewerkt, door Hem uit de doden op te wekken en Hem te doen zitten aan Zijn rechterhand in de hemelse gewesten (vs.20). Dus alles wat er met Christus gebeurd is, wordt hier gezien als het gevolg van de werking van Gods kracht. Góð heeft Hem opgewekt. In Jh.2 kon Christus zeggen: “Breekt deze tempel af en in drie dagen zal Ik hem oprichten”, want Hij **was** God. Maar hier wordt Hij als Mens gezien en is God Degene die Hem weer opwekt.

Het eerste deel van dit gebed is, dat Gods kinderen zullen begrijpen wat Zijn roeping en erfenis inhouden. Het tweede deel dat ze de kracht zullen kennen, die hen in het bezit stelt van wat deze roeping hun verleent, dezelfde kracht die Christus aan Gods rechterhand plaatste na Hem uit de doden te hebben opgewekt.

Het eerste is dus het verstaan van de dingen die ons geschonken zijn, de hoop van Gods roeping en de heerlijkheid van Zijn erfenis in de heiligen. Ik denk dat dit de beide dingen zijn, die

volgens de eerste helft van dit hoofdstuk het deel van de gelovige zijn. In vs.3-5 zagen we onze roeping, in vs.11 de erfenis. Het eerste geeft ons deel aan de **genade** (Gods handelen ten opzichte van ons omdat Hij liefde is), het tweede aan de **heerlijkheid** (de mens die in Zijn Persoon en erfenis openlijk de vrucht geniet van de kracht en de raadsbesluiten van God).

God roept ons opdat wij heilig en onberispelijk vóór Hem zouden zijn in de liefde, en tegelijkertijd opdat wij Zijn zonen zouden zijn. In de tweede plaats is de heerlijkheid van de erfenis ons deel. Let erop dat de apostel in vs.18 niet over **onze** roeping spreekt, hoewel wij de geroepenen zijn. Deze roeping wordt gekenschetst als **Zijn** roeping. Ze wordt dus in verbinding gebracht met Hem die roept, opdat we het eigen, voortreffelijke karakter ervan zouden begrijpen. De roeping is in overeenstemming met God Zelf. Heel de zegen en de aard ervan is overeenkomstig de volheid van Zijn genade, en Hemzelf waardig. Dit is waarop we hopen.

Zo is ook de erfenis **Zijn** erfenis; evenals het land Kanaän Zijn land was, zoals Hij in de wet zei, maar het toch in Israël erfde. Met de erfenis van heel het universum is het niet anders. Als het heelal met heerlijkheid vervuld zal worden, is het **Gods** erfenis, die Hij echter erft in de Zijnen. Vs.18 spreekt over de rijkdom van de heerlijkheid van Zijn erfenis in de heiligen. God zal alle dingen, en Hij zal ze beërven in de heiligen.

Uit deze beide onderdelen bestaat het eerste, waarvoor de ogen van de heiligen geopend moesten worden: Gods roeping en Gods erfenis. God roept ons tot het genot van de zegen van Zijn tegenwoordigheid, een plaats bij Hemzelf, waar we genieten wat boven ons is. Gods erfenis heeft betrekking op wat beneden ons is, de geschapen dingen, die allemaal aan Christus onderworpen zijn, met Wie en in Wie wij ook het genot bezitten van het licht van Gods tegenwoordigheid in Diens nabijheid. Het is de wens van de apostel, dat de Efeziërs deze beide dingen zullen leren begrijpen.

Het tweede waarvoor de apostel bidt, is dat ze de kracht zullen kennen die al geopenbaard is en die al werkzaam geweest is om hen in deze heerlijke en gezegende positie te doen delen. Want zoals Gods soevereine genade ons dezelfde positie gegeven heeft die Christus voor Zijn God en Vader inneemt, zo vormt de openbaring van de kracht van Zijn sterkte, die Hij in Christus gewerkt heeft door Hem op te wekken uit het graf en aan Zijn rechterhand te plaatsen boven alle naam die genoemd wordt, ook de uitdrukking en het voorbeeld van de werking van deze kracht die werkt in ons die geloven. Vanuit de toestand waarin wij lagen en waarin wij dood waren in onze misdaden en zonden, heeft ze ons verheven om deel te hebben aan de heerlijkheid die Christus Zelf bezit. Deze kracht is de grondslag van de positie van de gemeente in haar eenmaking met Christus, en van de verwezenlijking van de verborgenheid in overeenstemming met Gods raadsbesluiten (vs.19-23).

Christus is persoonlijk al opgewekt en aan Gods rechterhand geplaatst, ver boven alle overheid en gezag en boven elke naam die genoemd wordt onder de heerschappijen waardoor God de wereld bestuurt, niet alleen in deze maar ook in de toekomstige eeuw. En deze verheven plaats neemt Hij niet alleen in naar Zijn Godheid, waarvan de heerlijkheid niet verandert, maar ook naar Zijn Mensheid. Want het gaat hier om de plaats die de **God** van onze Heer Jezus Christus Hem gegeven heeft. Hij is door God uit de doden opgewekt en verheerlijkt en boven alles geplaatst. Persoonlijk was Hij natuurlijk waardig om deze plaats in te nemen, maar Hij heeft hem **als Mens** uit Gods hand ontvangen, en behoorde hem als zodanig ook te ontvangen. Op deze wijze is Hij door God tot Hoofd boven alle dingen gemaakt, vere-

nigd met de gemeente die Zijn lichaam is. Want de leden daarvan zijn uit hun doodsstaat opgewekt door dezelfde kracht, die het Hoofd heeft opgewekt en verheerlijkt. Ze zijn met Christus levend gemaakt en in Hem in de hemelse gewesten gezet, door dezelfde kracht die Hem verhoogd heeft.

Zo is de gemeente Zijn volheid. Inderdaad is Hij Degene, die alles in allen vervult, maar het lichaam is het complement van het Hoofd. Hij vervult alle dingen, want Hij is zowel God als Mens. En omdat Hij Mens is, vervult Hij ze overeenkomstig de kracht van de verlossing en de heerlijkheid die Hij verworven heeft. Om die reden zal het heelal dat Hij met Zijn heerlijkheid zal vervullen het duurzame genot daarvan bezitten, in overeenstemming met de vaste en zekere gevolgen van die verlossing die door niets ongedaan gemaakt kunnen worden ². Ik herhaal dat Hij dus Degene is, die het heelal met Zijn heerlijkheid vervult. Maar het Hoofd staat niet los van het lichaam, het wordt om zo te zeggen niet onvolledig gelaten. Daarom is het lichaam van Christus Zijn volheid in die heerlijkheid, zoals een natuurlijk lichaam ook de aanvulling is van het hoofd. Maar het is niet om zelf hoofd te zijn of leiding te geven, maar om lichaam te zijn en het hoofd de plaats te geven die het als hoofd **van het lichaam** toekomt. Zo is de gemeente het lichaam van het Hoofd dat boven alle dingen gesteld is. Christus vervult alles in allen, en de gemeente is Zijn volheid. Dit is de verborgenheid in al haar delen.

We kunnen dan ook opmerken dat Christus deze plaats innam waarin Hij het Hoofd van het lichaam kon zijn, nadat Hij de verlossing volbracht had en aan Gods rechterhand verhoogd was. Dat is het wonderbare deel dat de heiligen bezitten op grond van hun verlossing en de Goddelijke kracht die gewerkt heeft in de opstanding van Christus en Zijn verheerlijking aan Gods rechterhand, toen Hij voor onze misdaden en zonden gestorven was! Dat is wat wij door onze eenmaking met Hem bezitten en met Hem delen (behalve Zijn persoonlijke zitten aan de rechterhand van de Vader).

Door deze Goddelijke kracht zijn de gelovigen met Christus uit de dood verrezen en met Hem, het Hoofd, verenigd. Zo is hun betrekking met Hem en Zijn lichaam gevormd. In het eerste deel van dit hoofdstuk zagen we onze persoonlijke betrekking met de Vader, die gevormd is doordat Christus de Eerstgeborene onder vele broeders is. Maar hier komen we tot onze gezamenlijke betrekking met Christus, de tweede en opgestane Mens. Tot aan het tweede deel van het gebed van de apostel vinden we de raadsbesluiten van God, en vanaf dit tweede deel de werkingen van Zijn kracht om die raadsbesluiten te vervullen. En daarbij komt voor het eerst onze eenmaking met Christus naar voren; Gods raadsbesluiten erover worden geopenbaard. Maar geestelijk wordt deze eenheid nu al tot stand gebracht, zoals hf.2 laat zien.

² Het zal een prachtig schouwspel zijn het resultaat van Gods wegen te zien: alle dingen in volkomen vrede en harmonie verenigd onder het gezag van de Mens, de laatste Adam, de Zoon van God; en onszelf in diezelfde heerlijkheid met Hemzelf verbonden, als Zijn metgezellen in de hemelse heerlijkheid, als de voorwerpen van Gods eeuwige raadsbesluiten. Ik wil hier niet verder over dit toneel uitweiden, omdat dit hoofdstuk onze aandacht niet op dit toneel zelf richt maar op de mededelingen van Gods raadsbesluiten ten aanzien daarvan. De eeuwige toestand waarin God alles in allen zal zijn, is weer iets anders. De bedeling van de volheid der tijden is het resultaat van Gods regeringswegen, de eeuwige toestand van de volmaaktheid van Zijn natuur. Maar ons deel is het zoonschap in overeenstemming met Zijn natuur, ook al tijdens de Christusregering. Wonderbaar voorrecht!

³ Vgl. Ef.4:9-10. Deze vermelding van de verlossing en van de plaats die Christus als Verlosser heeft ingenomen, als Degene die alles in allen vervult, is van groot belang.

Verklaring over de brief aan de Efeziërs (Syn. deel VII)

Auteur: John Nelson Darby

Hoofdstuk 2

In dit hoofdstuk vinden we niet zozeer een uiteenzetting van onze voorrechten als zodanig, en dus van Gods raadsbesluiten, als wel de werking van Gods kracht op aarde om ons in te voeren in het genot van onze hemelse voorrechten en om zodoende de gemeente hier beneden te vormen. Het onderwerp is hier niet Gods raadsbesluiten zelf, maar de genade en de kracht die werkzaam zijn om ze te vervullen, door onze zielen deelgenoot te maken van het resultaat dat die kracht in overeenstemming met deze raadsbesluiten bewerken zal.

Eerst zien we hier Christus als Degene die door deze kracht is opgewekt. Hij wordt niet als God gezien, op aarde neergedaald en voorgesteld aan zondaars, maar als de Gestorvene. Dus in de dood, waar wij door de zonde waren, en daaruit opgewekt door Gods kracht. Hij stierf voor de zonde en God wekte Hem op uit de doden en plaatste Hem aan Zijn eigen rechterhand. En wij, die dood waren in onze misdaden en zonden, zijn met Christus levend gemaakt. Want de toestand van hen in wie deze kracht ook werkzaam is, komt hier nu naar voren, omdat het hier om de aarde gaat en de werking van Gods kracht en genade op aarde. En in feite is dit de toestand van alle mensen.

Bij de aardse godsdienstige vormen, bij het systeem dat op deze aarde bestond, werd er nog onderscheid gemaakt tussen hen die nabij en die veraf waren. Nu hebben we in hf.1 gezien dat bij de volle zegen waarover de apostel spreekt, de **natuur** van God Zelf betrokken is; met het oog daarop, en om die te verheerlijken, werden al Zijn raadsbesluiten vastgesteld. Om die reden kunnen uiterlijke vormen nu geen waarde hebben, ook al waren sommige van die vormen door God Zelf gegeven en door Zijn gezag voor een tijd op aarde ingesteld. Ze waren van nut geweest voor de tentoonspreiding van Gods wegen, als schaduwbeelden van de dingen die zouden komen; en ze waren verbonden geweest met de openbaring van Gods gezag op aarde, om enige kennis van God onder de mensen te bewaren. Op zichzelf waren dit belangrijke dingen. Maar deze beelden kunnen niets uitrichten als het erom gaat zielen in verbinding met God te brengen, opdat zij de eeuwige openbaring van Zijn natuur zouden genieten met harten die daartoe door genade bekwaam gemaakt zijn, omdat zij deelgenoten geworden zijn van die natuur en die weerspiegelen. Voor dit doel waren deze schaduwen van geen enkele waarde; ze vormden niet de openbaring van deze eeuwige beginselen.

Maar nu worden beide groepen mensen, joden en niet-joden, gelijkelijk aangesproken (vgl. vs.1 en 5). Ze verkeren in dezelfde toestand en de genade neemt personen uit beide groepen om één lichaam, één nieuwe mens te vormen door een **nieuwe schepping** in Christus. In de eerste twee verzen spreekt de apostel over de gelovigen uit de volken, die God niet kenden, de heidenen zoals ze meestal genoemd worden. Vanaf vs.3 spreekt hij ook de joden aan. "Ook wij allen", zegt hij daar.

De apostel gaat hier niet in op de verschrikkelijke bijzonderheden die de eerste hoofdstukken van de Romeinenbrief bevatten. Want in Efeze geeft de Geest geen beschrijving van het leven van de oude mens in de zonde. Het gaat hier uitsluitend om God en Zijn werk. De mens

wordt beschouwd als dood in zijn zonden. Wat er dus bewerkt wordt, is uitsluitend aan God te danken. Het is een nieuwe schepping van de kant van God. Iemand die in de zonde leeft, moet sterven, zichzelf veroordelen, berouw hebben, door genade gereinigd worden. Hij wordt dus als een levende zondaar behandeld. Maar hier in Efeze is de mens zonder enig kenmerk van geestelijk leven. God doet alles; Hij maakt levend en wekt op. Het is een nieuwe schepping.

Het doel van de apostel is hier niet de enkeling van zonde te overtuigen en hem dan het middel ter rechtvaardiging te tonen. Maar in deze brief geeft hij een uiteenzetting van Gods raadsbesluiten van genade, en in dit hoofdstuk laat hij dan zien hoe ver de mens van God verwijderd is onder de invloed van de macht der duisternis. In verbinding met de volken spreekt hij over de algemene toestand van de wereld. De hele loop van deze wereld, het hele systeem, was overeenkomstig de overste van de macht der lucht. De wereld werd geregeerd door hem die werkte in de harten van de zonen der ongehoorzaamheid, die in eigenwil de regering van God ontweken, hoewel ze Zijn oordeel niet konden ontgaan.

Daarna spreekt hij in vs.3 over de joden, die wel bepaalde uiterlijke voorrechten bezaten en zich niet rechtstreeks onder de heerschappij van de overste van deze wereld bevonden. Zij waren niet zoals de volken volslagen afgodendienaars, verzonken in al de ontaarding waarin de mensen zich wentelden, in de losbandigheid waarin de demonen hen maar al te graag stortten en die de wijsheid van de wereld in feite belachelijk maakte. Maar hoewel de joden niet zoals de volken onder de heerschappij van demonen stonden, werden zij in hun natuur toch door dezelfde begeerten gedreven die de arme heidenen in de macht van de demonen hielden. De joden leidden hetzelfde leven als het ging om de begeerlijkheden van het vlees. Zij waren van nature kinderen van de toorn, evenals de anderen. Want dat is de toestand van de **mens**; hij is van nature een kind van de toorn.

Naar hun uiterlijke voorrechten waren de Israëlieten dus het volk van God, maar van nature waren ze zoals de overige mensen. En let hier op deze woorden “van nature”. De Geest spreekt hier niet over een oordeel dat God heeft uitgesproken, of over bedreven zonden, of over het falen van Israël in zijn betrekking met God door zijn afgoderij en rebellie, en zelfs niet over Israëls verwerping van de Messias waardoor het zichzelf van elke hulp beroofde. Hoewel het volk dit alles bedreven had, wordt het hier niet genoemd en spreekt de Heilige Geest evenmin over een bepaald oordeel van de kant van God over de openbaring van de zonde. Het gaat om hun toestand als zodanig. Evenals alle mensen waren de joden van nature ook kinderen van de toorn. Deze toorn was het natuurlijk gevolg van de toestand waarin zij waren ⁴.

De toestand waarin de mens was, zowel de jood als de niet-jood, bracht dus noodzakelijkerwijs toorn met zich mee. Ze gaan samen, evenals er ook een natuurlijk verband bestaat tussen goedheid en gerechtigheid. Maar hoewel God kennis neemt van alles wat in strijd is met Zijn wil en Zijn heerlijkheid om het te oordelen, staat Hij in Zijn eigen natuur boven dat alles. En daarom kan Hij rijk zijn aan barmhartigheid voor hen die de toorn verdienen; want Hij is dit in Zichzelf. Daarom stelt de apostel Hem hier voor in de werkzaamheid van Zijn eigen natuur ten opzichte van de voorwerpen van Zijn genade. Wij waren dood, dood in onze misdaden en zonden, maar God kwam in Zijn liefde tussenbeide om ons door Zijn macht te verlossen: “Maar God, die rijk is aan barmhartigheid, heeft ons vanwege **Zijn** grote liefde, waar-

mee Hij ons heeft liefgehad..." (vs.4).

Er was niets goeds in ons werkzaam; wij waren dood in onze misdaden en zonden. De levendmakende werking ging van Hem uit, geprezen zij Zijn Naam! Hij heeft ons levend gemaakt, en dat niet alleen. Hij heeft ons levend gemaakt **met Christus**. Er staat hier niet rechtstreeks, dat Christus levend gemaakt is, hoewel dit zeker gezegd kan worden waar er sprake is van de kracht van de Geest in God Zelf. In hf.1 wordt wel gezegd, dat Hij uit de doden is opgewekt. Maar hier gaat het om ons en dan vinden we, dat al de kracht waardoor Hij uit de dood werd teruggebracht, ook is aangewend om ons levend te maken. Maar dat is niet het enige. Zelfs in dit levend gemaakt worden zijn wij met Hem verbonden: Hij verrees uit de dood, wij zijn met Hem verreezen. God heeft hetzelfde leven aan ons meegedeeld.

Dit is Zijn vrije genade; een genade die ons behouden heeft, die ons dood in zonden aantroef en ons op dezelfde wijze als Christus -en door dezelfde kracht - uit de dood tevoorschijn bracht. Zo zijn we door de kracht van dit opstandingsleven met Christus opgewekt, om als een nieuwe schepping in het licht en in de gunst van God geplaatst te worden, precies zoals Christus Zelf daar is. Zowel joden als niet-joden zijn nu samen in dezelfde nieuwe positie in Hem. De opstanding heeft een eind gemaakt aan alle verschillen die er waren. In een opgestane Christus is daar geen plaats meer voor. God heeft zowel de jood als de niet-jood met Christus levend gemaakt.

Het gaat hier om een volkomen nieuwe schepping; en onze nieuwe positie wordt dan eenvoudig op zichzelf bezien. In onze oude positie waren we dood voor God. We zien de mens hier dus niet in zijn verantwoordelijkheid, als levend in zijn zonden, maar als volkomen dood daarin, en dan opnieuw geschapen. Vandaar dat we in dit deel van de brief geen vergeving, geen rechtvaardiging vinden. De mens wordt hier niet gezien als een levend, verantwoordelijk schepsel. In Kolosse vinden we evenals in Efeze, dat we met Christus zijn opgewekt, maar staat dit niet los van de vergeving van de misdaden die Christus droeg toen Hij in de dood ging (Kol.2:12-13). In Efeze vinden we ook niet de oude mens, waarop de dood wordt toegepast, hoewel zowel de vroegere wandel als de oude mens als feiten erkend worden (echter niet in verbinding met de opstanding). Maar in Kolosse is dat wel het geval. Zelfs als er gezegd wordt dat we dood waren in de misdaden, dan wordt eraan toegevoegd: "...en de **onbesnedenheid** van uw vlees" (ook al is het vlees dood voor God). De Romeinenbrief ziet de mens alleen in zijn verantwoordelijkheid, als levend in de wereld. Daarom vinden we daar uitvoerig de rechtvaardiging en het der zonde sterven, maar niet het met Christus zijn opgestaan. De mens is daar een levend iemand, en als hij gerechtvaardigd is, levend in Christus.

Nu de verschillen tussen joden en volken door de dood van Christus zijn uitgewist, bevinden ze zich dus samen in een nieuwe positie in de opgestane en verheerlijkte Christus. Een positie die ze beiden gemeenschappelijk in Hem bezitten, en waarvan Zijn eigen positie de volmaakte uitdrukking is. We hebben niet alleen leven ontvangen, zoals we dat in Romeinen al vinden, maar ook een totaal nieuwe plaats en positie. We hebben die ingenomen, omdat het leven het karakter draagt van opstanding uit een toestand van dood in zonden. We worden hier niet gezien als levend gemaakt **door** Christus, maar als levend gemaakt **met** Hem, de opgewekte en verheerlijkte Mens.

Zowel arme zondaars uit de volken als uit de ongehoorzame en tegenstrevende joden zijn in

dezelfde positie geplaatst waarin Christus zich bevindt, door de kracht die Hem uit de doden opwekte en aan Gods rechterhand plaatste (vs.5-6). De Kolossebrief gaat niet zover. Daar worden de gelovigen alleen gezien als met Christus opgestaan, terwijl er een hoop voor hen is weggelegd in de hemelen. Ze worden opgeroepen de dingen die boven zijn, te zoeken en te bedenken, omdat Christus en hun leven daar met Hem verborgen zijn. Bovendien is hun opstanding met Christus alleen van administratieve aard voor deze wereld door middel van de doop, in verbinding met het geloof in de kracht die Christus opwekte. We vinden hier evenmin de eenheid van joden en volken in Christus als de opgestane en verheerlijkte Mens in de hemel. In Kolosse staan inderdaad alleen de volken voor de geest van de apostel.

God heeft ons deze plaats gegeven, opdat Hij in de toekomstige eeuwen de uitnemende rijkdommen zou betonen van de genade die dit tot stand gebracht heeft (vs.7). Een Maria Magdalena, een gekruisigde boosdoener: zij zullen de metgezellen zijn van de Zoon van God in Zijn heerlijkheid! Ja, wij allen die geloven, zullen er getuige van zijn. Het is alleen uit genade, dat we behouden zijn. We zijn echter nog niet in de heerlijkheid; het is door het geloof. En wil iemand beweren, dat tenminste het geloof uit de mens is? Nee, het is ook in dit opzicht niet uit onszelf. Het is alles Gods gave; niet op grond van werken, opdat niemand roeme. Want wij zijn Zijn maaksel (vs.8-10).

Ik ben me heel goed bewust van wat critici opmerken over het verschil in geslacht in vs.8. Hetzelfde geldt echter ook voor het woord "genade", en het is eenvoudig onzin om te zeggen: "uit genade... en dat niet uit u". Maar hoewel het duidelijk is dat de genade niet uit onszelf kan zijn, zou men dat misschien wel kunnen denken van het geloof. En daarom voegt Gods Geest eraan toe: "en dat niet uit u, het is Gods gave". Dat wil zeggen, het geloven is Gods gave, het is niet uit onszelf. En dit wordt nog bevestigd door wat dan volgt: "niet op grond van werken". Maar wat de apostel wil aantonen, is dat het allemaal een zaak is van genade en van God, Góds maaksel, een nieuwe schepping. In zoverre zijn de genade en het geloof en al het andere niet van elkaar te scheiden.

Hoe nadrukkelijk brengt de Geest hier God Zelf naar voren, als de enige Bron en Bewerker van dit alles! Inderdaad is het een schepping; maar omdat het Zijn werk is, is het resultaat ervan in overeenstemming met Zijn eigen karakter. Maar dit gebeurt in óns. Hij heft arme zondaars op om Zijn heerlijkheid in hen te openbaren. En als het Gods werk is, zal dit zeker goede werken tot gevolg hebben: wij zijn in Christus Jezus geschapen tot goede werken.

Welnu, als God ons hiertoe geschapen heeft, dan moeten deze werken het kenmerk dragen van Hem die in ons gewerkt heeft door ons naar Zijn eigen gedachten te scheppen.

Hier probeert de mens dus niet tot God te naderen of Hem te bevredigen door het doen van werken die Hem behagen volgens de wet, de maatstaf van wat de mens moest zijn. Maar hier heft God ons op uit onze zondestaat, terwijl er geen enkel teken van geestelijk leven in ons hart is ("niemand die verstandig is, niemand die God zoekt", Rm.3:11), om ons opnieuw te scheppen tot werken die met deze nieuwe schepping in overeenstemming zijn. We zijn in een volkomen nieuwe positie geplaatst, in overeenstemming met deze nieuwe schepping van God. We zijn bekleed met een nieuw karakter, in overeenstemming met Gods voorbestemming. Ook de werken zijn tevoren bereid overeenkomstig het karakter dat we door deze nieuwe schepping aandoen. Het is allemaal uitsluitend volgens Gods eigen gedachten.

Het gaat hier niet om verplichtingen in overeenstemming met de oude schepping ⁵. Maar alles is de vrucht van Gods eigen gedachten in de nieuwe schepping. Daarbij verdwijnt de wet voor ons, zelfs wat de werken ervan betreft, samen met de oude natuur waarop ze van toepassing was. Want de mens die aan de wet gehoorzaam was, was de mens zoals hij moest zijn volgens de eerste Adam. De mens in Christus moet echter wandelen volgens het hemelse leven van de laatste Adam, die het Hoofd van een nieuwe schepping is. Hij wandelt **Hem** waardig, want hij is met Hem opgewekt en hij is de vrucht van deze nieuwe schepping waarvan Christus het Hoofd is. Zo wandelt hij ook **God** waardig, die hem juist hiertoe bereid heeft (vgl. 2Ko.5:5).

Nu de volken dus dit onuitsprekelijke voorrecht genoten, moesten ze bedenken waar ze vandaan kwamen (hoewel de apostel het jodendom niet als een ware besnijdenis erkent). Vroeger waren zij zonder God en zonder hoop in de wereld, vreemdelingen ten aanzien van al de beloften. Maar hoe ver ze vroeger ook waren, in Christus waren ze nu nabij gebracht door Zijn bloed. Hij had de scheidsmuur weggebroken, omdat Hij de wet van de geboden tenietgedaan had, die de jood door haar inzettingen een aparte plaats gaf en hem scheidde van de volken. Deze inzettingen hadden hun werkingssfeer in het vlees. Maar Christus, die tijdens Zijn leven wel in verbinding met dat alles stond, was gestorven en had daardoor de vijandschap tenietgedaan, opdat Hij de twee (jood en niet-jood) in Zichzelf tot één nieuwe mens zou scheppen.

De volken waren nabij gebracht door het bloed van Christus, en de scheidsmuur was weggebroken. Zowel de jood als de niet-jood waren in één lichaam met God verzoend. Want door het kruis had Christus niet alleen vrede gemaakt, maar ook de vijandschap tenietgedaan die er tot dan toe was tussen de bevoorrechte jood en de afgodische heiden, die ver van God leefde. In Zijn vlees had Hij de vijandschap, de wet van de geboden die in inzettingen bestaat, afgeschaft. Het was alles uit genade; genade die hen beiden gold en waarop de een niet meer aanspraak kon maken dan de ander. Want het was **voor de zonde**, dat Christus in genade in de dood ging.

Nu Hij vrede gemaakt had, verkondigde Hij vrede aan beiden: zowel aan de niet-jood die veraf was, als aan de jood die nabij was. Want door Hem hebben wij beiden door één Geest de toegang tot de Vader. Niet tot de Jahweh van de joden (Wiens Naam niet was uitgeroepen over de volken), maar tot de Vader van de christenen, die door Jezus Christus verlost zijn en door de Vader zijn aangenomen als Zijn zonen en als leden van de familie van God. Men is dus geen vreemdeling of bijwoner meer, ook al is men een niet-jood, maar men bezit het christelijke en hemelse burgerschap. Men behoort tot het ware huis van God Zelf.

Dit is wat de genade bewerkt heeft. En dit is onze positie wat deze wereld betreft, als degenen die zo in Christus zijn ingelijfd. Allen die zo in één lichaam zijn samenvergaderd uit de joden en uit de volken, vormen de gemeente op aarde. De apostelen en profeten (van het Nieuwe Testament) vormen het fundament van het gebouw, terwijl Christus Zelf de hoeksteen is. In Hem groeit het hele gebouw op tot een tempel waarin ook een plaats is voor de volken.

Samen met de gelovigen uit de joden vormen ze op aarde de woonplaats van God, die door

Zijn Geest tegenwoordig is (vs.11-22).

In vs.21 spreekt de apostel eerst over het voortgaande proces van het bouwen op het fundament van de apostelen en profeten. Hier gaat het om de hele gemeente naar Gods gedachten. Maar in vs.22 beziet hij in de tweede plaats de eenheid tussen de Efeziërs en andere gelovigen uit de volken en de joden, het geheel dat op dat moment het huis van God op aarde vormde en waarin Hij woonde door de Heilige Geest. Het is vooral in deze tijd van groot belang om het verschil tussen deze beide bouwwerken te zien: het gebouw dat pas af is als alle gelovigen zijn toegevoegd die het lichaam van Christus zullen vormen en de huidige woning van God op aarde. Bij het eerste gebouw is Christus Zelf de Bouwer. Hij maakt geen fouten bij het bouwen van Zijn gemeente, en de poorten van de hades kunnen haar niet overweldigen (Mt.16:18). Dit gebouw is nog niet klaar; het wordt pas als een geheel gezien als het voltooid is. Vandaar dat we in de brieven nooit een menselijke bouwer vinden als het om dit bouwwerk gaat. Zo is het in 1Pt.2 ("Komende tot Hem, wordt ook gijzelf, als levende stenen gebouwd"), en eveneens in Ef.2 ("in Wie het opgroeit tot een heilige tempel in de Heer").

Maar daarnaast wordt het huidige, zichtbare, belijdende geheel als een gebouw op aarde gezien, waaraan de mens bouwt. Zo vinden we het in 1Ko.3, waar de apostel tot de Korinthiërs zegt: "Gods gebouw zijt gij. Naar de genade van God, die mij gegeven is, heb ik als een wijs bouwmeester het fundament gelegd en een ander bouwt er op. Maar een ieder zie toe, hoe hij er op bouwt". Hier speelt de menselijke verantwoordelijkheid een rol en is het werk onderhevig aan oordeel. Het ontstaan van het pausdom en van alles wat ermee verwant is, is te danken aan de toekenning van de voorrechten van het lichaam en van dat wat Christus bouwt, aan dit menselijke bouwsel. Het slechte bouwsel dat in het oordeel zal komen, heeft men ten onrechte bekleed met de zekerheid van Christus eigen werk. Hier in Ef.2 vinden we echter niet alleen het voortgaande en zekere werk van Christus Zelf, maar ook de daaruit voortvloeiende zegen van het huidige gebouw als een feit op zich, los van de menselijke verantwoordelijkheid bij het bouwen.

Inderdaad spreekt dit hoofdstuk niet alleen over het huis, maar ook over het lichaam (vs. 16). Maar de vermelding van het huis is iets nieuws en vereist enige toelichting. Het werk waardoor de leden van het lichaam geschapen worden is uitsluitend Gods werk, maar het gebeurt op aarde. Volgens hoofdstuk 1 hebbén Gods raadsbesluiten eerst de afzonderlijke gelovigen op het oog, om hen een plaats dicht bij Hemzelf te geven, zoals Hij hen wilde hebben. Dan geeft Hij Christus, die Hij verhoogd heeft boven elke naam die genoemd wordt zowel in het heden als in de toekomst, tot Hoofd aan het lichaam: het geheel van alle ware gelovigen, die met Christus in de hemel zijn ééngemaakt, met Hem die boven alle dingen gesteld is. Ze zullen volmaakt met hun Hoofd in overeenstemming zijn.

Maar het werk van de bijeenvergadering van de nieuwgeborenen vindt plaats **op aarde**. Want Christus is wel in de hemel, maar als gevolg daarvan is de Heilige Geest nu op aarde. Hij woont in de afzonderlijke gelovige, zodat deze Gods tempel is. Maar in Ef.2 gaat het om het geheel van de gelovigen op aarde: zij vormen het huis, de woonplaats van God in de Geest (2:22). Wat een wonderbare en tegelijk ook ernstige waarheid! Het is een oneindig voorrecht en een onuitputtelijke bron van zegen, maar het brengt ook een geweldige verantwoordelijkheid met zich mee.

Als er echter sprake is van het lichaam van Christus, dan gaat het om de vrucht van Gods eeuwige voornemen en van Zijn eigen werking. Gods Geest gebruikt deze benaming weliswaar ook voor de gemeente van God op aarde, gezien als bestaande uit alle ware leden van Christus. Maar het lichaam van Christus, zoals het door de levendmakende kracht van God naar Zijn eeuwige voornemen gevormd wordt, bestaat uit leden die werkelijk verenigd zijn met het Hoofd in de hemel.

Daarentegen is het huis van God, zoals het nu op aarde is opgericht, de vrucht van een werk van God dat hier beneden aan mensen is toevertrouwd. Dit is niet het eigenlijke onderwerp van Zijn raadsbesluiten (hoewel de hemelse stad in de Openbaring in zekere zin daaraan beantwoordt). Voor zover het Góds werk is, is het duidelijk dat dit huis bestaat uit hen die werkelijk door God geroepen zijn. Zó heeft God het opgericht en zó wordt er hier ook over gesproken, (verg. Hd.2:47). Maar we moeten het praktische resultaat van dit werk, dat door mensenhanden wordt uitgevoerd en waarvoor mensen verantwoordelijk zijn (1Ko.3), niet verwarren met het voorwerp van Gods raadsbesluiten. Iemand die niet werkelijk met het Hoofd verenigd is, kan geen lid van het lichaam van Christus zijn en evenmin een ware steen in het huis. Maar het huis kan wel Gods woonplaats zijn, ook al is er bij de bouw ander materiaal dan ware stenen gebruikt. Het is echter onmogelijk dat iemand die niet uit God geboren is, een lid van het lichaam van Christus zou zijn.

In hf.1 zagen we Gods plannen en raadsbesluiten. Eerst in verbinding met de relatie van zonen tot de Vader en daarna, toen er sprake was van de werking van God, met betrekking tot de gemeente als het lichaam van Christus, dat één is met Hem die als Hoofd boven alle dingen gesteld is. Vervolgens hebben we in hf.2 het werk gezien, waardoor de gemeente hier op aarde geschapen en door genade te voorschijn geroepen wordt. Ze groeit op tot een heilige tempel, maar daarnaast vormt ze ook nu al de woonplaats van God hier beneden door de Geest. Het derde hoofdstuk, dat we nu hopen te overdenken, spreekt over Paulus bediening in verbinding met deze dingen.

Voetnoot:

⁴ Het geloof, dat door het Woord is onderwezen, zal dit altijd erkennen. Het oordeel heeft betrekking op **dad**en die in het lichaam verricht zijn. Maar wij waren dood in de zonden; dat was onze **toestand**, waarin geen enkel kenmerk van leven ten opzichte van God te bespeuren viel. Wij zijn nu uit de dood overgegaan in het leven en komen niet in het oordeel (Jh.5).

⁵ Niet dat God de betrekkingen niet erkent, die Hij van den beginne gevormd heeft. Hij doet dat ten volle, als we ons erin bevinden. Maar de maatstaf van de nieuwe schepping is een andere zaak.

Verklaring over de brief aan de Efeziërs (Syn. deel VII)

Auteur: John Nelson Darby

Hoofdstuk 3

Heel dit hoofdstuk vormt een tussenzin, die de verborgenheid onthult en die onze aandacht tegelijk ook richt op de **Vader** van onze Heer Jezus Christus, namelijk in het gebed waarmee het besluit. Dit is het tweede karakter van God, dat ons aan het begin van deze brief al werd voorgesteld en waarmee het gebed van hf.3 begint. Hf.1 toont ons Gods raadsbesluiten als zodanig en voegt er aan het eind aan toe, hoe Hij Christus opgewekt en uitermate verhoogd heeft. Hf.2 toont ons Gods werk in het levend maken van anderen met Hem en in de vorming van de hele gemeente van hen, die met Christus zijn opgestaan en door genade zowel uit de joden als uit de volken genomen zijn. In deze beide hoofdstukken vinden we dus Gods gedachten en Zijn werk, maar in het derde hoofdstuk Paulus rentmeesterschap van deze dingen.

Dit hoofdstuk spreekt in 't bijzonder over de aanneming van de volken op dezelfde grondslag als de joden. Dit was het volkomen nieuwe aspect van Gods wegen. Paulus was een gevangene vanwege zijn evangelieprediking aan de volken. Deze omstandigheid bracht zijn bijzondere dienst heel duidelijk aan het licht. Zijn bediening wordt hier in hoofdzaak net zo voorgesteld als in Kolosse 1. Alleen wordt het hele onderwerp in de Kolossebrief veel korter behandeld en wordt er minder aandacht besteed aan het grondbeginsel en het wezenlijke karakter van de verborgenheid overeenkomstig de plaats die ze in Gods raadsbesluiten heeft. Er wordt maar één bijzondere kant van de verborgenheid belicht, in overeenstemming met het doel van de brief, namelijk Christus en de volken.

Hier in Ef.3 verzekert de apostel ons echter, dat de verborgenheid hem door een speciale openbaring was meegedeeld. In het onderwijs van de voorgaande hoofdstukken had hij al hierover geschreven, weliswaar in het kort, maar toch duidelijk genoeg om de Efeziërs een helder inzicht te geven in zijn kennis van de verborgenheid van Christus. Deze verborgenheid was in vorige eeuwen nooit bekend gemaakt, maar nu door de Geest aan de apostelen en profeten geopenbaard. En hier gaat het heel duidelijk om de profeten van het Nieuwe Testament, aangezien de mededelingen die zij ontvangen hebben gecontrasteerd worden met de mate van licht die in al de vroegere eeuwen geschonken was. De verborgenheid was in alle vroegere tijden verborgen gebleven, en dat was in feite ook noodzakelijk. Want het plaatsen van de volken op dezelfde grondslag als de joden was een omverwerping van het jodendom, zoals het door God Zelf was opgericht. In het jodendom had Hij met zorg een scheidsmuur opgetrokken, en het was de plicht van de jood deze scheiding in acht te nemen. Hij zondigde als hij die niet strikt in acht nam. Maar de verborgenheid maakte hier een eind aan.

Inderdaad hadden de profeten van het Oude Testament, en Mozes zelf, ervan geprofeteerd dat de volken zich eens met het volk zouden verblijden. Maar het volk bleef een afgezonderd volk. Dat de volken mede-erfgenamen en leden van hetzelfde lichaam zouden zijn, waarin elk verschil tussen de joden en volken was opgeheven, dat was echter volkomen in God verborgen gebleven. Dat behoorde tot Zijn eeuwig voornemen eer de wereld was, maar vormde

geen deel van de geschiedenis van de wereld, noch van de wegen van God in verbinding daarmee, noch van de geopenbaarde beloften van God.

Het was Gods wonderbare raadsbesluit om verlost en met Christus in de hemel één te maken, als de leden van het lichaam waarvan Hij het Hoofd zou zijn, en hen zo een plaats in de hemel te geven. Want hoewel we op aarde wandelen en hier beneden Gods woonplaats zijn door de Geest, is onze plaats naar Gods gedachten in de hemel. In de toekomstige eeuw zullen de volken gezegend worden op aarde, terwijl Israël een apart en afzonderlijk volk zal vormen. Maar in de gemeente is elk aards onderscheid uitgewist; wij zijn allen één in Christus, omdat we met Hem zijn opgestaan.

Daarom kwam het evangelie van de apostel nu tot de volken, om hun dit goede nieuws te verkondigen. Paulus predikte het naar de gave van de genade van God, die hem gegeven was naar de werking van Zijn kracht. Hij bracht hun niet alleen de boodschap van een Messias overeenkomstig de beloften die aan de vaders gedaan waren, een joodse Christus, maar een Christus wiens rijkdommen onnaspeurlijk waren. Niemand kon de volvoering van Gods raadsbesluiten in Christus en de openbaring van de natuur van God in Hem volkomen doorgronden. Het waren de onnaspeurlijke rijkdommen van een Christus, in Wie God Zichzelf openbaarde en in Wie al Gods gedachten gerealiseerd en tentoongespreid werden.

Deze raadsbesluiten van God betroffen een Christus, die het Hoofd was van Zijn lichaam, de gemeente; die Hoofd was boven alle dingen in hemel en op aarde; die God Zelf was, geopenbaard in het vlees. Deze plannen werden nu bekend gemaakt en uitgevoerd, d.w.z. voor zover het ging om de bijeenkomst van de mede-erfgenamen in één lichaam. Saulus was vroeger de verbeten vijand van Jezus, gepredikt als Messias, zelfs al gebeurde dat door de Heilige Geest die van de hemel was neergedaald; en daarom was hij de slechtste van alle mensen. Maar door genade in Paulus veranderd, was hij juist het werktuig en de getuige van die genade, om deze onnaspeurlijke rijkdommen aan de volken te verkondigen.

Dit was zijn apostolische taak ten aanzien van de volken. Maar hij had nog een functie: allen te verlichten met betrekking tot deze verborgenheid, die van het begin van de wereld in God verborgen was geweest (vs.7-9). Dit stemt overeen met de twee delen van de bediening van de apostel, zoals die in Kol.1:23 en 25 omschreven worden; evenals vs.27 van dat hoofdstuk overeenkomt met vs.17 hier. Paulus was zowel een dienaar van het evangelie, als een dienaar van de gemeente.

God had alle dingen geschapen en het was Zijn voornemen de hele schepping te onderwerpen aan Zijn Zoon, die Mens zou worden en die als Mens verheerlijkt zou worden. Maar tot dit plan, dit raadsbesluit dat God vóór de schepping had, behoorde ook dat de Zoon metgezellen in Zijn heerlijkheid zou hebben, die aan Hem gelijk zouden zijn, die de leden van Zijn geestelijk lichaam zouden vormen en die uit Zijn leven zouden leven. De apostel verkondigde de volken deze onnaspeurlijke rijkdommen van Christus, die hun een plaats gaven in Gods raadsbesluiten van genade. Hij verlichtte allen, niet precies ten aanzien van de verborgenheid, maar ten aanzien van het **rentmeesterschap** (niet: de gemeenschap) van de verborgenheid. Dit houdt niet alleen Gods raadsbesluit in, maar ook de **uitvoering** daarvan in de tijd, door het bijeenbrengen van de gemeente onder Christus haar Hoofd.

God die alle dingen geschapen had als de sfeer waarin de heerlijkheid van Christus openbaar zou worden, had dit geheim voor Zich gehouden; opdat het rentmeesterschap van de verborgenheid, die nu geopenbaard was door de vestiging van de gemeente op aarde, op zijn tijd het middel zou zijn om aan de meest verheven wezens de veelvoudige wijsheid van God bekend te maken (vs.10). De engelenmachten hadden gezien, hoe de schepping in het aanzijn geroepen was. Ze hadden Gods regering gezien, Zijn voorzienigheid, Zijn oordelen. Ze waren ook getuige geweest van Zijn tussenkomst in goedertierenheid op aarde in Christus. Maar nu zagen ze een vorm van wijsheid die volkomen nieuw was, een zaak die buiten deze wereld stond en die tot nu toe in Gods gedachten verborgen geweest was.

De gemeente was in God Zelf verborgen gebleven en er was dus geen belofte of profetie dienaangaande. Ze was het speciale voorwerp van Zijn eeuwig voornemen, en ze was op een bijzondere wijze verbonden met Hem, die het middelpunt en de volheid was van de verborgenheid van de godsvrucht. Ze had haar eigen plaats, omdat ze met Hem was ééngemaakt. Ze vormde eigenlijk geen deel van de schepping, ook al werd ze op aarde geopenbaard en met Christus aan het hoofd van de schepping geplaatst. Ze was een nieuwe schepping; een nieuwe openbaring van de wijsheid van God; een bijzonder aspect van Gods gedachten, dat tot dan toe in het verborgene van Zijn raadsbesluiten geheimgehouden was. De feitelijke bediening ervan op aarde, het rentmeesterschap dat in de tijd aan de apostel was toevertrouwd, bracht deze wijsheid van God nu aan het licht, “naar het eeuwig voornemen, dat Hij heeft opgevat in Christus Jezus, onze Heer” (vs. 11). En Paulus voegt eraan toe: “...in Wie wij de vrijmoedigheid hebben en de toegang met vertrouwen door het geloof in Hem” (vs.12). Overeenkomstig déze betrekking mogen wij naderen.

Daarom moesten deze gelovigen uit de volken de moed niet verliezen vanwege de gevangenschap van de apostel, die hun deze verborgenheid verkondigd had. Want zijn verdrukkingen waren het bewijs en het gevolg van de eervolle positie die God hun geschonken had en waarop de joden jaloers waren (vs.13).

In tegenstelling tot het eerste hoofdstuk stelt deze openbaring van Gods wegen Christus niet aan ons voor als de Mens, die door God is opgewekt uit de doden, opdat wij ook opgewekt zouden worden om deel met Hem te hebben en opdat de uitvoering van Gods raadsbesluiten zó tot stand zou komen. Hier vinden we Hem als het middelpunt van al Gods wegen en raadsbesluiten, als de Zoon van de Vader, als de Schepper-Zoon die Erfgenaam van alle dingen is.

In het gebed van dit hoofdstuk richt de apostel zich dan ook tot de **Vader** van onze Heer Jezus Christus, terwijl hij zich in hf.1 tot de **God** van onze Heer Jezus Christus wendde. Elke familie, elk geslacht (niet: al het geslacht) schaart zich onder deze Naam van de Vader van onze Heer Jezus Christus. Onder de Naam Jahweh vielen alleen de joden. In Amos had Jahweh tot de joden gezegd: “Uit alle geslachten des aardbodems heb Ik ulieden alleen gekend; daarom zal Ik al uw ongerechtigheden over ulieden bezoeken” (3:2). Maar onder de Naam van de Vader van onze Heer Jezus Christus vallen alle families: de engelen, de joden, de volken. Al Gods wegen in dat wat Hij tot Zijn heerlijkheid bepaald had, waren samen onder deze Naam gerangschikt en stonden daarmee in verbinding. En wat de apostel bad voor de heiligen aan wie hij schreef, was dat ze in staat gesteld zouden worden de hele omvang van die raadsbesluiten te begrijpen en de liefde van Christus te kennen, die het vaste middelpunt

voor hun harten vormde.

Met het oog hierop vroeg hij de Vader van de Heer Jezus Christus hen met kracht te sterken door Zijn Geest. Zodat Christus, die het middelpunt van al deze dingen in de raadsbesluiten van God de Vader is, ook in hun harten zou wonen en zo het middelpunt van inzichtsvolle liefde voor al hun kennis zou zijn: een middelpunt zonder een omringende horizon ter beperking van de blik, die zichzelf verloor in de oneindigheid die God alleen vulde (de breedte en lengte en diepte en hoogte). Christus is inderdaad het middelpunt van heel de openbaring van de Goddelijke heerlijkheid, maar Hij woont op deze wijze in onze harten om die als het ware in dit middelpunt te plaatsen en ze vanaf die plaats uit te doen zien op heel de openbaarde heerlijkheid.

Hierin zouden we onszelf kunnen verliezen, maar de apostel brengt ons dan terug tot de al gekende liefde van Christus. Echter niet als iets dat begrensd is, want Christus is God en Zijn liefde gaat de kennis te boven, zodat we vervuld worden tot de gehele volheid van God. Dit middelpunt geeft ons dus tegelijkertijd een vaste plaats, een onbeweeglijk en welbekend houvast, en wel in een liefde die even oneindig is als de ongekende uitgestrektheid van de heerlijkheid die God rondom Zichzelf tentoonspreidt.

Als Christus, die alle dingen vervult met Zijn heerlijkheid, in het hart woont, dan vervult Hij dat Zelf. Dan vervult Hij het hart met een liefde, die machtiger is dan heel de heerlijkheid waarvan Hij het middelpunt is. Dan is Hij voor ons de kracht waardoor wij in staat zijn met liefde en vrede heel Zijn werk te beschouwen, de wijsheid van Zijn wegen en de universele heerlijkheid waarvan Hij het middelpunt is.

Ik herhaal het: Hij die alle dingen vervult, vervult bovenal onze harten. Zo sterkt God ons naar de rijkdom van die heerlijkheid, die Hij voor onze verbaasde blikken ontvouwt als het rechtmatige deel van Christus. God doet dit doordat Christus met de teerste gevoelens van liefde in ons woont, zodat Hij de kracht van ons hart is en wij geworteld en gegrond zijn in de liefde. Zo omsluiten we als de eerste kring van onze gedachten en gevoelens degenen die Christus dierbaar zijn, de voorwerpen van Zijn liefde: alle heiligen. En zo (vervuld met Hem en onszelf het middelpunt wetend van al Zijn gevoelens, en denkend zoals Hij) verdiepen we ons dan in de hele uitgestrektheid van Gods heerlijkheid. Want het is de heerlijkheid van Hem die we liefhebben. En wat is de grens ervan? Ze is grenzeloos; het is de volheid van God. We zien ze in deze openbaring van Hemzelf in Christus. In Hem openbaart God Zichzelf in al Zijn heerlijkheid, in Hem die God is over alles, gezegend tot in eeuwigheid!

Maar doordat we in de liefde blijven, blijven we ook in God en God in ons. En dat in verbinding met de ontvouwing van Zijn heerlijkheid, zoals Hij die tentoonspreidt in alles waarmee Hij Zich omgeven heeft om Zichzelf daarin te openbaren, opdat Christus (en Christus in de gemeente, Zijn lichaam) het middelpunt daarvan zou zijn en 't geheel de openbaring van Hemzelf in al Zijn heerlijkheid zou vormen. We worden vervuld tot de gehele volheid van God. En daartoe woont Hij in de gemeente; met dat doel werkt Hij in ons door Zijn Geest. Daarom is het Paulus wens en gebed, dat Hem de heerlijkheid zij in de gemeente in Christus Jezus, tot in alle geslachten van alle eeuwigheid! Amen.

In dit gebed gaat het om de verwerkelijking van de dingen waarover gesproken wordt. Het is

niet het objectieve verstaan van de waarheid zoals in hf.1, maar de innerlijke verwerking ervan doordat we met kracht gesterkt worden door Zijn Geest. Het is ook heel mooi om te zien, hoe de apostel ons confronteert met de oneindigheid van Gods heerlijkheid en ons dan terugbrengt tot een bekend middelpunt in Christus: "...en zoudt kennen de liefde van Christus". Maar niet om ons een engere plaats te geven; want de liefde van Christus is meer wezenlijk Goddelijk, ook al zijn we ermee vertrouwd, dan de heerlijkheid. Ze gaat de kennis te boven.

Paulus bidt hier niet of God wil werken door middel van een kracht die vóór ons werkt, zoals men het vaak uitdrukt, maar door een kracht die in ons werkzaam is. Dit is nu juist het verschil tussen het gebed van hf.1 en dat van hf.3. In Ef.1 vinden we het vaste voornemen van God ten aanzien van Zijn roeping en erfenis, en dan gaat het om het verstaan daarvan en ook van de kracht die ons in het bezit daarvan gebracht heeft ("Zijn kracht ten opzichte van ons die geloven"). Maar in het tweede gebed gaat het om Zijn kracht in ons, en dan bidt hij dat het een werkelijkheid zal zijn, en dat als huidige kracht in de gemeente. Hf.1 plaatst ons vóór God, maar het gebed van hf.3 toont ons de plaats van Christus in ons. Welnu, God is machtig om zeer overvloedig te doen boven alles wat wij bidden of denken, overeenkomstig Zijn kracht die in ons werkt. Wat een heerlijk deel is ons geschonken! Wat een plaats heeft Hij ons in Christus gegeven!

Maar hiermee komt de apostel in feite terug op het onderwerp dat hij aan het eind van hf.2 behandelde: het wonen van God **in de gemeente** door de Geest en het één zijn van de gelovigen, zowel uit de joden als uit de volken, in één lichaam. En de vermaningen van hf.4 sluiten hierop aan.

Verklaring over de brief aan de Efeziërs (Syn. deel VII)

Auteur: John Nelson Darby

Hoofdstuk 4

Hij vermaant de gelovigen, dat ze zullen wandelen waardig de roeping, waarmee ze geroepen zijn. Die roeping is één te zijn, als het lichaam van Christus, dat in feite in zijn ware eenheid op aarde geopenbaard werd door de tegenwoordigheid van de Heilige Geest. In hoofdstuk 1 hebben we gezien, dat de gelovige in de tegenwoordigheid van God Zelf gebracht is; daartoe is hij geroepen. Maar ook het feit dat de gelovigen samen het lichaam van Christus vormen en dat ze de woonplaats van God zijn hier beneden, het huis van God op aarde, ligt in deze uitdrukking “de roeping” opgesloten. Het is een aanwijzing voor onze hele positie.

Aan het eind van hf.2 had de apostel het resultaat van het werk van Christus uiteengezet. Hij had vrede gemaakt en Hij had de jood en niet-jood één gemaakt. Beiden waren in één lichaam met God verzoend en hadden door één Geest de toegang tot de Vader. Zij vormden nu Gods woonplaats op aarde. Dat is onze roeping: toegang tot God te hebben door middel van Christus; de woonplaats van God te zijn door Zijn tegenwoordigheid in de Heilige Geest; één lichaam te zijn. Hf.3 had dat in heel z'n omvang ontvouwd; in hf.4 past de apostel het toe.

Nu was hij een gevangene terwille van het getuigenis dat hij van deze waarheid had afgelegd, terwille van de handhaving en de prediking van de voorrechten die God de volken geschonken had, met name van het voorrecht dat de gelovigen uit de volken samen met de gelovige joden één lichaam vormden, dat met Christus was ééngemaakt. En hij gebruikt deze gevangenschap als een ontroerend argument bij zijn vermaningen. Welnu, het eerste dat hij van zijn geliefde kinderen in het geloof verwachtte, was een gezindheid van ootmoed en zachtmoedigheid en onderlinge verdraagzaamheid: dat was passend voor de eenheid waartoe ze geroepen waren en het diende ertoe om die in de praktijk te bewaren. Dat is de persoonlijke toestand die hij graag als een realiteit zag onder de Efeziërs. En het is de vrucht van werkelijke gemeenschap met God en van het genot van onze voorrechten, als we die werkelijk in Zijn nabijheid genieten. In die gezindheid moesten de gelovigen de eenheid van Geest bewaren in de band van de vrede.

Deze vermaning bestaat uit drie delen. Ten eerste, een wandel die de roeping waardig is; ten tweede, de gezindheid waarin dit moest plaatsvinden; ten derde, ijver om de eenheid van de Geest te bewaren door de band van de vrede. Het is belangrijk om op te merken, dat deze eenheid van de Geest niet hetzelfde is als overeenkomst van gevoelen. Het is de door de Heilige Geest bewerkte eenheid van de leden van het lichaam van Christus, zoals die in de praktijk bewaard blijft door een wandel in overeenstemming met de Geest van genade. Het is duidelijk dat de ijver die nodig is voor het bewaren van de eenheid van de Geest, verband houdt met de aarde en met de openbaring van deze eenheid op aarde.

Dan baseert de apostel zijn vermaan op de verschillende gezichtspunten van waaruit men deze eenheid kan bezien, in verbinding met de Heilige Geest, met de Heer en met God:

1. Er is één lichaam en één Geest. Niet alleen een uitwerking in het hart van enkelingen,

opdat zij elkaar wederzijds zouden begrijpen, maar één **lichaam**. Ook één hoop, waarvan deze Geest de bron en de kracht was. Dit is de wezenlijke, echte en blijvende eenheid.

2. Er is ook één Heer. Met Hem was het éne geloof en de éne doop verbonden. Dit is de openlijke belijdenis en erkenning van Christus als Heer. Vgl. de aanhef van 1Ko.
3. Tenslotte is er één God en Vader van allen, die is boven allen en door allen en in ons allen.

Wat een sterke banden van eenheid! De Geest van God, het gezag van Christus als Heer, de alomtegenwoordigheid van God de Vader: al deze banden verenigen hen die met elk van deze Personen als een Goddelijk middelpunt verbonden zijn. Al onze godsdienstige betrekkingen en alle punten waardoor we met God in verbinding staan, werken samen om alle gelovigen in deze wereld één te doen zijn, zodat niemand een christen kan zijn zonder één te zijn met alle andere christenen. We kunnen niet geloven of hopen of welke vorm dan ook van christelijk leven tot uitdrukking brengen, zonder hetzelfde geloof en dezelfde hoop als de anderen te bezitten, zonder uitdrukking te geven aan wat in de anderen leeft. Alleen zijn we ertoe geroepen deze eenheid praktisch te bewaren.

De drie kringen van eenheid die in deze drie verzen worden voorgesteld (vs.4-6), hebben niet dezelfde reikwijdte. De sfeer wordt elke keer groter. Met de Geest is de eenheid van het lichaam verbonden: de wezenlijke en reële eenheid die het werk is van de kracht van de Geest, die alle leden van Christus met Hem verenigt. Met de Heer is de eenheid van geloof en doop verbonden, waarin elke enkeling hetzelfde geloof en dezelfde doop bezit. Dit is de uiterlijke belijdenis; mogelijk waarachtig en echt, ei. wel met betrekking tot Hem die recht heeft op hen die zich naar Zijn Naam noemen. Wat het derde karakter van eenheid betreft: deze laatste eenheid houdt verband met rechten die alle dingen gelden, hoewel ze voor de gelovigen een nauwere band inhoudt, omdat Hij die recht heeft op alle dingen in hen woont.

Kort samengevat, zien we dus eerst één lichaam en één Geest, één hoop van onze roeping; in de tweede plaats één Heer, met Wie één geloof en één doop verbonden zijn; en in de derde plaats één God en Vader van allen, die boven alle dingen, overal en in alle gelovigen is. Maar terwijl deze drie belangrijke betrekkingen waarin alle gelovigen staan, met nadruk worden voorgesteld als de wezenlijke grondslagen van eenheid en de motieven om ze te bewaren, is er bovendien een groei in de reikwijdte van deze relaties. In eerste instantie gelden deze betrekkingen natuurlijk dezelfde christenen, maar de verschillende karakters van de Goddelijke Personen waarop deze relaties berusten geven een toenemende reikwijdte aan de begrippen die ermee verbonden zijn. Wat de **Geest** betreft: Zijn tegenwoordigheid maakt het lichaam tot één geheel en vormt de band tussen al de leden van 't lichaam. Hier zien we niemand anders dan de leden van het lichaam, en zien we hen als zodanig. Maar de **Heer** heeft ruimere aanspraken. Bij deze betrekkingen wordt niet gesproken over de leden van het lichaam, maar over de éne belijdenis in deze wereld. Er kunnen er geen twee zijn; er is één geloof en één doop. Hierbij gaat het om de persoonlijke **belijdenis**, ook al bevindt de gene die in deze uiterlijke betrekking staat zich misschien ook in de eerste relatie en is hij dus een lid van het lichaam. Deze belijdenis is niet bij voorbaat innerlijke werkelijkheid. Bij de waarheid van het lichaam is dat heel anders: men is lid van het lichaam of men is het niet. Tenslotte is er één **God en Vader** van deze zelfde leden, want zij zijn Zijn kinderen.

Maar hoewel Hij deze betrekking erkent, staat Hij persoonlijk altijd boven alle dingen en is

Hij goddelijk alomtegenwoordig; dat is een noodzakelijk kenmerk van Zijn karakter.

Zoals gezegd gaat het hier dus niet maar om een eenheid van gevoelens, van verlangens en van het hart. Die eenheid wordt ons inderdaad voorgehouden, maar het is met het oog op de verwerkelijking en de openbaring van de eenheid die het kenmerkende deel is van het bestaan en van de eeuwige positie van de gemeente in Christus: één lichaam en één Geest. De eenheid van de harten in de band van de vrede, waartoe de apostel oproept, dient tot de openlijke handhaving van deze wezenlijke eenheid hier op aarde. Als die eenheid niet meer gezien wordt, is het niet goed om zich daarmee tevreden te stellen en ten opzichte van iedereen verdraagzaam te zijn. We kunnen niet accepteren wat in strijd is met het Woord van God, hoewel we in sommige gevallen verdraagzaam moeten zijn ten opzichte van de personen die in een positie zijn die in strijd is met de Schrift. Het zien van de gemeenschappelijke positie en zegen die het deel is van al Gods kinderen in de betrekkingen waarover we zojuist gesproken hebben, moet ons echter tot onderlinge eenheid brengen in het gemeenschappelijke genot van deze buitengewoon kostbare positie, zodat we ons ook in wederzijdse liefde kunnen verblijden over het aandeel van alle andere leden van het lichaam in dit geluk.

Aan de andere kant zien we vanaf vs.7 dat er ook onderscheid is, als gevolg van Christus verhoging in de hemel als Hoofd boven alle dingen en het allerhoogste gezag dat Hij als zodanig bezit: “Maar aan een **ieder** van ons is de genade gegeven naar de maat van de gave van Christus”. Hij oefent Zijn gezag uit met Goddelijke wijsheid en soevereiniteit en schenkt genade (gaven) naar het Hem behaagt. Wat onze positie van vreugde en zegen in Christus betreft, zijn we één. Maar wat onze dienst betreft, heeft ieder zijn eigen plaats overeenkomstig Zijn Goddelijke wijsheid en Zijn soevereine rechten in het werk.

Wat is de grondslag van deze rechten, afgezien van de Goddelijke macht die Hij hierin be-toont? Dat is de overwinning die Christus behaald heeft. De mens was in de macht van satan. Als gevolg van zijn zonde was hij in deze rampzalige toestand gekomen; zijn eigenwil had hem hiertoe verlaagd. Zo was hij, overeenkomstig het oordeel van God die het doodvonnis over hem had uitgesproken, naar lichaam en ziel een slaaf van de vijand die de macht van de dood had (zie Ef.2:2). Uiteraard met voorbehoud van Gods soevereine rechten en soevereine genade! Welnu, de Zoon van God is Zelf Mens geworden en trad zo, geleid door de Geest, satan tegemoet. Hij overwon de verzoeker en wat Zijn persoonlijke kracht betrof was Hij machtig hem overal uit te drijven en de mens te verlossen. Maar de mens wilde God niet in zijn nabijheid hebben; en zonder het verlossingswerk was het ook onmogelijk dat mensen, in hun zondige toestand, met Christus verenigd zouden worden. De Heer ging echter door met Zijn volmaakte liefdewerk, ging in de dood en overwon satan in dit laatste bolwerk dat hij bezat: de dood waaraan de zondige mens volgens het rechtvaardige oordeel van God onderworpen was. Hij onderging dit oordeel en volbracht een verlossing die volkomen, afdoende en van eeuwige waarde was. Noch satan, de vorst van de dood en de aanklager van de kinderen van God op aarde, noch het rechtvaardig oordeel van God konden nu nog iets inbrengen tegen de verlostten. Satans rijk was hem ontnomen, en het oordeel van God was uitgeoefend en volkomen bevredigd. Al het oordeel is aan de Zoon gegeven, en de macht over alle mensen, omdat Hij de Zoon des mensen is. Deze twee resultaten zijn nog niet zichtbaar, hoewel de Heer alle macht bezit in hemel en op aarde.

Maar hier gaat het om een ander, een huidig gevolg van Zijn volledige overwinning. Hij heeft de gevangenschap gevangen genomen. Opgevaren naar de hoge, staat Hij als de zegevierende Mens boven alle dingen en heeft Hij al de macht die vroeger over de mens heerste, gevangen genomen, en heeft Hij de mens gaven gegeven. Vóórdat Hij de macht die Hij als Mens verworven heeft persoonlijk tentoonspreidt door satan te binden, vóórdat Hij ze openbaart tot zegen van de mens op aarde, toont Hij ze in de gemeente, Zijn lichaam. Name-lijk doordat Hij, zoals Hij beloofd had, als bewijs van die macht gaven schenkt aan de mensen die Hij van de heerschappij van de vijand verlost heeft.

Het begin van de brief onthulde ons Gods gedachten, en daarna zagen we de werking van Zijn kracht om die gedachten te vervullen. Daardoor zijn de verlostten, zowel uit de joden als uit de volken (want allen waren dood in hun zonden), nu gevormd tot de gemeente. In hoofdstuk 3 zagen we de bijzondere openbaring van de verborgenheid van de gemeente, zoals die nu onder de volken bekendgemaakt is door Paulus bediening hiervan op aarde. Hier in hoofdstuk 4 zien we de gemeente eerst in haar eenheid als een lichaam, terwijl daarna de diverse taken van haar leden worden voorgesteld. En dat betekent, dat we in dit hoofdstuk de zichtbare gevolgen zien van die gedachten en raadsbesluiten in de gemeente hier bene-
den.

Maar dit laatste berust op de verhoging van Christus, die de vijand heeft overwonnen en die als Mens ten hemel is opgevaren. De verhoogde Christus heeft gaven ontvangen “in de Mens”, dat wil zeggen in Zijn menselijke karakter. Zo wordt het uitgedrukt in Ps.68 (vs.19, vert. J.N.D.), waaraan de aanhaling in vs.8 ontleend is. Hier in Ef.4 heeft Hij deze gaven ont-vangen als het Hoofd van het lichaam en is Hij zodoende het kanaal geworden om ze aan anderen mee te delen; het zijn gaven voor mensen. Vgl. ook Hd.2:33.

Hij wordt hier gekenmerkt door drie dingen. Hij is de Mens die ten hemel is opgevaren; de Mens die de vijand gevangen genomen heeft, die de mens in gevangenschap hield; de Mens die Gods gaven in ontvangst genomen heeft voor de mensen die van die vijand verlost zijn. Deze gaven getuigen van deze verhoging van de mens in Christus en ze vormen een middel om anderen te verlossen. Want dit hoofdstuk spreekt niet over de meer directe tekenen van de kracht van de Geest, zoals wonderen en talen (de zogenaamde wondergaven), maar over wat de Heer als het Hoofd aan afzonderlijke gelovigen schenkt. Zij zijn de gaven, als dienst-knechten van Hem, voor de volmaking van de heiligen naar Zijn beeld en voor de opbouw-
ing van het lichaam. Zij zijn de bewijzen van Zijn voortdurende zorg voor Zijn lichaam. Vandaar dat het blijvende karakter van deze gaven genoemd wordt (wat de kracht ervan betreft door de Geest): totdat wij allen, één voor één, opgroeien tot het Hoofd. In 1Ko.12 vinden we dat niet.

Maar laten we hier een ogenblik stilstaan, om de betekenis van wat we nu overdacht heb-ben goed tot ons te laten doordringen. Wat een heerlijk en volkomen werk heeft de Heer voor ons volbracht, en wat een kostbaar bewijs bezitten we daarvan in de schenking van de-zes gaven! Toen wij slaven van de zonde en van satan waren (en dus van de dood), heeft het Hem behaagd tot eer van God het oordeel te ondergaan dat ons bedreigde. Hij daalde af in de dood, waarvan satan de macht had, en Hij heeft een volkomen overwinning behaald. Zo volledig was Zijn overwinning als Mens, dat Hij die in de dood was neergedaald, nu verhoogd is aan de rechterzijde van de troon van God. En zo volledig is ook onze verlossing, dat Hij ons

bevrijd heeft van het juk van de vijand en ons tot Zijn gezanten gemaakt heeft.

Hij gebruikt het voorrecht dat Zijn verheven positie en Zijn heerlijkheid Hem geven, om de vroegere gevangenen van satan als werktuigen van Zijn macht te gebruiken om ook anderen te verlossen. Wij staan onder Zijn rechtsmacht en zo geeft Hij ons het recht deel te nemen aan Zijn heilige oorlog, geleid door dezelfde motieven van liefde die Hem bewegen. Nu wij verlost zijn, strijden wij in Zijn kracht tegen de vijand. Wij zijn Zijn instrumenten, Zijn medewerkers. De liefde van Christus dringt ons. Terloops willen wij erop wijzen dat er om die reden ook verband is tussen onze praktische godsvrucht, de volledige onderwerping van het vlees, en de bekwaamheid om Christus te dienen als een werktuig van Zijn kracht in de hand van de Heilige Geest. De hemelvaart van de Heer heeft dus een geweldige betekenis in verbinding met Zijn Persoon en werk. Hij is werkelijk als Mens ten hemel gevaren, nadat Hij eerst als Mens tot in de duisternis van dood en graf was neergedaald. Hij is opgevaren, nadat Hij de vijand die de macht van de dood had verslagen had, nadat Hij de zonden van Zijn verlostten had uitgedelgd en God door Zijn gehoorzaamheid verheerlijkt had. Als Mens neemt Hij nu een plaats in boven alle hemelen om alle dingen te vervullen (vs.9-10). Niet alleen als God zal Hij alle dingen vervullen, maar Hij zal dat doen in overeenstemming met de heerlijkheid en de kracht van de positie waarin Hij als Mens geplaatst is door het volbrengen van het verlossingswerk (dat Hem in de diepten van de macht van de vijand deed afdalen en Hem daarna plaatste op de troon van God). Niet alleen als Schepper maar ook als Verlosser heeft Hij dus recht op deze positie. Alles wat zich bevindt binnen de sfeer van de kracht van Zijn verlossingswerk - een sfeer vol zegen, vol genade, vol van Hemzelf - is veilig voor het kwaad.

Wat een heerlijke waarheid die verband houdt met de vereniging van de Goddelijke en de menselijke natuur in de Persoon van Christus, alsook met het verlossingswerk dat Hij door Zijn lijden op het kruis volbracht heeft! Uit liefde daalde Hij neer van de troon van God en, uiterlijk een Mens bevonden, daalde Hij door dezelfde genade af in de duisternis van de dood (hoewel het neerdalen naar de lagere delen van de aarde hier vanuit Zijn positie als Mens op aarde gezien wordt, nadat Hij al uit de hemel was neergedaald om Mens te worden). En nadat Hij gestorven was en onze zonden gedragen had, is Hij als Mens weer opgevaren naar die troon om alle dingen te vervullen. Hij daalde af in de dood en nam daardoor een lagere plaats in dan het schepsel, maar Hij is ook opgevaren en neemt nu een veel hogere plaats in.

Maar hoewel Hij alle dingen vervult krachtens Zijn heerlijke Persoon en op grond van het werk dat Hij volbracht heeft, staat Hij ook in rechtstreekse relatie tot de gemeente, die in Gods raadsbesluiten zo nauw met Hem verbonden is. Want zij was het speciale doel van Zijn verlossingswerk. Zij is Zijn lichaam, met Hem ééngemaakt door de band van de Heilige Geest om deze mystieke mens volledig te maken (en om de bruid te zijn van deze tweede Mens, die alles in allen vervult). In zijn openbaring hier beneden is dit lichaam van Christus temidden van een nog niet verlostte schepping geplaatst, in de tegenwoordigheid van vijanden uit de hemelse gewesten, totdat Christus namens Zijn God en Vader de macht zal uitoefenen die Hem als Mens is toevertrouwd. Dan zal Hij wraak oefenen aan hen die Zijn schepping bezoedeld hebben door de mens te verleiden, toen die het hoofd was hier beneden en het beeld van Hem die het universele Hoofd ervan moest zijn. Dan zal Hij ook de schepping zelf verlossen van haar onderwerping aan het kwaad. Maar terwijl Hij persoonlijk al verhoogd is en als de verheerlijkte Mens nu gezeten is aan Gods rechterhand totdat God Zijn vijanden tot

een voetbank voor Zijn voeten zal leggen, geeft Hij ondertussen de gaven die nodig zijn voor de bijeenvergadering van de metgezellen die in Zijn heerlijkheid zullen delen: de leden van Zijn lichaam, die met Hem geopenbaard zullen worden als Zijn heerlijkheid licht zal brengen temidden van deze duistere wereld.

De apostel toont ons hier een al verlostte gemeente, die de macht van de Geest uitoefent; die ondanks de nog aanwezige macht van satan enerzijds zielen verlost en ze anderzijds opbouwt in Christus, opdat ze opgroeien tot de maat van de volwassenheid van de volheid van hun Hoofd. Maar met dit feit is dus deze belangrijke waarheid verbonden, dat die geestelijke kracht niet op een uitsluitend Goddelijke wijze wordt uitgeoefend. De opgevaren Christus, die eerst naar de lagere delen van de aarde was neergedaald, heeft deze gaven van geestelijke kracht als Mens ontvangen. Dat is zowel het getuigenis van Ps.68 als van Hd.2:33. De laatste passage spreekt ook over het meedelen van de gaven aan Zijn leden, door de uitstorting van de Heilige Geest. Ef.4 ziet de gaven eveneens als alleen afkomstig van het Hoofd: de opgevaren Mens heeft de mensen gaven gegeven.

Maar in dit hoofdstuk worden deze gaven niet voorgesteld als meegedeeld door de Heilige Geest, die naar deze aarde gekomen is en die aan een ieder toedeelt zoals Hij wil. Evenmin is hier sprake van die gaven, die als uiterlijke bewijzen van geestelijke kracht geschikte tekenen vormen voor hen die buiten zijn. Het gaat hier om bedieningen voor het bijeenbrengen en opbouwen, die door Christus als Hoofd van het lichaam zijn ingesteld door middel van gaven waarmee Hij personen naar Zijn keuze begiftigt. Opgevaren naar de hoge en als Mens gezeten aan Gods rechterhand om alle dingen te vervullen, is het eerste doel van Zijn handelen het vervullen van Gods wegen van liefde. Ondanks al de uitgestrektheid van Zijn heerlijkheid gaan Zijn gedachten allereerst uit naar de zielen die Hij wil toevoegen, en in't bijzonder naar de gelovigen zelf en naar de gemeente: om bekend te maken wat de openbaring is van de Goddelijke natuur en om de gemeente de rijkdommen van die genade mee te delen, die de wegen van God tentoonspreiden en waarvan de Goddelijke natuur de bron is. Zo vinden we in de gemeente zowel de openbaring van de natuur van God en van Zijn raadsbesluiten van genade als van de kracht van het werk van Christus. Deze dingen gaan samen en zijn op één gemeenschappelijk doel gericht; en deze gaven zijn het middel om deze dingen aan anderen mee te delen, als kanalen van zegen voor de mens.

Vs.11 geeft een opsomming van deze gaven: apostelen, profeten, evangelisten, herders en leraars. De apostelen en profeten liggen ten grondslag aan het hemelse gebouw. Zij zijn als het fundament ervan gelegd en hun werkzaamheid is van buitengewone aard, als rechtstreeks afkomstig van de Heer, terwijl de andere twee groepen tot het normale dienstwerk van alle eeuwen behoren. De laatste groep is ook onderverdeeld in twee gaven, die in hun natuur aan elkaar verwant zijn (herders en leraars).

Vóór de verhoging van Christus was hiervan nog niets aanwezig. Het is belangrijk om dat op te merken. De apostel ziet de mens voor het kruis alleen als een kind van de toorn, gevangen in de macht van satan. Dan ziet hij de kracht die ons met Christus heeft opgewekt, terwijl we dood waren in zonden, en de kracht van het kruis waardoor we met God verzoend zijn en het onderscheid tussen jood en niet-jood is uitgewist en beiden in één lichaam zijn één-gemaakt: het kruis waar Christus de beker dronk en de vloek droeg, zodat de toorn voorbijgegaan is voor de gelovige, en waar een God van liefde, een Heiland-God volkomen geopen-

baard is.

De aanwezigheid van de apostelen dateert hier dus pas van na de verhoging van Jezus; ze behoort tot de gaven van de verheerlijkte Heer. De zending van de twaalven op aarde vormt geen deel van het onderwijs van deze brief, die over het lichaam van Christus spreekt en over de eenheid en de leden van dit lichaam. Het is duidelijk dat het lichaam er niet kon zijn, vóórdat het Hoofd er was en als zodanig Zijn plaats had ingenomen. Zo zagen we ook al in hoofdstuk 3, dat met apostelen en profeten uitsluitend de apostelen en de profeten van het Nieuwe Testament bedoeld worden, die als zodanig door Christus gegeven zijn na Zijn hemelvaart. Als de nieuwe hemelse Mens en het verheerlijkte Hoofd in de hemel vormt Hij Zijn lichaam op aarde. Hij vormt het voor de hemel, doordat de afzonderlijke leden in verbinding met het Hoofd gebracht worden door de kracht van de Heilige Geest die in dit lichaam op aarde werkt. En de gaven waarover de apostel hier spreekt, zijn de kanalen waardoor Hij Zijn gunstbewijzen meedeelt in overeenstemming met de banden die de Heilige Geest vormt met het Hoofd.

Het rechtstreekse, wezenlijke resultaat van de gaven is de volmaking van de afzonderlijke leden in overeenstemming met de genade die woont in het Hoofd. De vorm die deze Goddelijke werking verder aanneemt, is het werk van de bediening en de opbouw van het lichaam van Christus, totdat al de leden zijn opgegroeid tot de maat van de volwassenheid van Christus, hun Hoofd (vs.12-13). Christus is geopenbaard in al Zijn volheid en in overeenstemming met die openbaring moeten de leden van het lichaam gevormd worden in gelijkvormigheid aan Hem. Ze kennen Hem als Degene die alle dingen vervult, als het Hoofd van Zijn lichaam, als de openbaring van de volmaakte liefde van God, als de ware voortreffelijke Mens naar Gods raadsbesluiten, als de Mens die het instrument is van al Gods genade, al Gods macht en al Zijn gaven. Zo moet de gemeente en elk van de leden van Christus vervuld zijn met de gedachten en de rijkdommen van een goed gekende Christus, in plaats van heen en weer bewogen te worden door allerlei leringen die de vijand naar voren brengt om zielen te verleiden (vs.14).

De christen moet opgroeien in overeenstemming met alles wat in Christus geopenbaard is, zodat hij steeds meer aan zijn Hoofd gelijkvormig wordt. Waarheid en liefde zijn de middelen die hij hierbij voor zijn eigen ziel gebruikt (vs.15). En van die twee dingen is Christus de volmaakte uitdrukking! De waarheid brengt de ware onderlinge relatie van alle dingen aan het licht in verbinding met het Middelpunt van alle dingen, namelijk God zoals Hij nu in Christus geopenbaard is. De liefde is dat wat God temidden van dit alles is. Als het licht heeft Christus precies aangetoond wat de juiste plaats van alle dingen is: van de mens, van satan, van de zonde, de gerechtigheid, de heiligheid. Hij heeft in elk detail licht geworpen op de ware relatie van alle dingen tot God. Maar Hij is ook liefde, de openbaring van de liefde van God temidden van dit alles. Welnu, Hij is ons Voorbeeld! En wel als Degene die overwonnen heeft en die ten hemel is opgevaren, ons Hoofd met Wie wij als leden van Zijn lichaam zijn éénge maakt.

Vanuit het Hoofd vloeit, door middel van de leden, de stroom van de genade die nodig is om de Zijnen aan Hemzelf gelijkvormig te maken. Goed samengevoegd door de werking van Zijn genade in elk lid, groeit het lichaam op en bouwt het zichzelf op in de liefde (vs.16). Vs.11 noemt bijzondere en blijvende gaven, vs.16 de bijstand die elk gewricht op zijn plaats ver-

leent. Beide hebben hun taak bij de vorming en de groei van het lichaam.

Dit is de positie van de gemeente naar Gods gedachten, totdat al de leden van het lichaam komen tot de maat van de volwassenheid van Christus. Helaas is de openbaring van deze eenheid door het menselijk falen bedorven, maar de genade en de werking van de genade van het Hoofd om Zijn leden te voeden en te doen groeien kunnen nooit worden aangetast, evenmin als de liefde in het hart van de Heer waaraan deze stroom van genade ontspringt. Wij zijn vaak tot oneer van Hem en kennen onvoldoende de vreugde om elkaar te dienen en vreugde te bereiden, maar dat maakt de onophoudelijke werking van het Hoofd voor het welzijn van Zijn lichaam niet ongedaan! Inderdaad komt de wolf en verstroot de schapen, maar hij kan ze niet rukken uit de hand van de Herder. Zijn trouw wordt verheerlijkt ondanks onze ontrouw (zonder die echter te verontschuldigen).

Met dit heerlijke doel van de bediening van de genade, namelijk voor de groei van elk lid persoonlijk tot de maat van de volwassenheid van het Hoofd Zelf, en met de dienst van elk lid op zijn plaats voor de opbouw van het lichaam in de liefde, eindigt deze uiteenzetting van Gods raadsbesluiten ten aanzien van Christus en de gemeente. We hebben de gemeente in haar tweevoudige karakter gezien, als het lichaam van Christus in de hemel en als de woonplaats van de Heilige Geest op aarde. Deze waarheden kunnen niet van elkaar losgemaakt worden. Zowel de waarheid van het lichaam van Christus als de waarheid van het huis van God heeft zijn eigen speciale betekenis, en de vaste en onveranderlijke werking van de genade in het Hoofd en het falen van de verantwoordelijke gemeente op aarde worden zodoende met elkaar in overeenstemming gebracht.

Vanaf vs.17 volgen vermaningen voor een wandel die bij zo'n positie past, opdat God in en door ons verheerlijkt zal worden en Hij ons in Zijn genade Zijn volle zegen kan schenken. We zullen nu nagaan wat de belangrijke principes van deze vermaningen zijn. We hebben al eerder opgemerkt, dat deze brief meer gekenmerkt wordt door de tegenstelling tussen de nieuwe en de oude toestand, terwijl we in de Kolossebrief meer vinden van de openbaring van het leven.

We zien hier eerst de onwetendheid van een hart dat verduisterd is en vervreemd van het leven Gods, dat dus wandelt in de ijdelheid van zijn eigen inzicht, d.w.z. volgens de neigingen van een hart dat is overgeleverd aan de begeerten van het vlees zonder God. Dit in tegenstelling tot de toestand waarin men Christus heeft leren kennen, zoals de waarheid in Jezus is, die de openbaring is van het leven Gods in de mens, God Zelf geopenbaard in het vlees: dat men de oude mens - die ten verdere gaat naar de misleidende begeerten - heeft afgelegd, en de nieuwe mens - Christus - heeft aangedaan. Het is niet het verbeteren van de oude mens maar het afleggen daarvan, en het aandoen van Christus.

Zelfs hier verliest de apostel de eenheid van het lichaam niet uit het oog: we moeten de waarheid spreken, omdat we leden zijn van elkaar (vs.25). De waarheid, de openbaring van eenvoud en oprechtheid van hart, houdt verband met "de waarheid in Jezus" (vs.21). Zijn leven was zo transparant als het licht. Daarentegen staat de leugen in verband met "de misleidende begeerten" (vs.22).

Bovendien leeft de oude mens zónder God, vervreemd van het leven van God (vs.18), terwijl

de nieuwe mens naar God geschapen is in gerechtigheid en heiligheid van de waarheid (vs.24). Het is een nieuwe schepping naar het model van dat wat het karakter van God is: gerechtigheid en heiligheid van de waarheid. Adam was niet in die zin naar het beeld van God geschapen. Door de val kreeg hij de kennis van goed en kwaad en kon hij niet langer onschuldig zijn. Toen hij onschuldig was, was hij onwetend van het kwaad. Na zijn val was de mens van God vervreemd en onwetend van het leven Gods. Maar de kennis van goed en kwaad die hij verkregen heeft, het morele onderscheid tussen goed en kwaad, is een Goddelijk beginsel. Want God zei: "Ziet, de mens is geworden als Onzer een, kennende het goed en het kwaad" (Gn.3:22). Maar om met het bezit van deze kennis staande te blijven in dat wat goed is voor God, is er Goddelijke kracht en Goddelijk leven nodig!

In Gods oog bezit alles zijn ware aard, zijn ware karakter; dat is de waarheid. God is niet Zelf de waarheid. De waarheid is de juiste, de volkomen uitdrukking van wat iets is (en in absolute zin van wat alle dingen zijn), en van de relaties waarin het tot andere dingen staat of waarin alle dingen tot elkaar staan. Daarom kan God niet Zelf de waarheid zijn. Hij is niet de uitdrukking van iets anders; alles staat juist in relatie tot Hém. Hij is het middelpunt van alle ware relaties en van alle morele verplichtingen. Zo is God Zelf ook niet de maatstaf voor alle dingen, want Hij staat juist boven alle dingen. En niets anders kan zo boven alle dingen staan, want dan zou Hij niet meer boven alles staan. Maar God die Mens geworden is, Christus, is de waarheid en de maatstaf voor alle dingen ⁶.

Maar alle dingen bezitten hun ware karakter in het oog van God en Hij oordeelt rechtvaardig over alles (hetzij in morele zin, hetzij met macht). Hij handelt volgens dat oordeel; Hij is rechtvaardig. Hij is ook heilig. Hoewel Hij Zelf goedheid is, kent Hij het kwaad volkomen, in die zin dat het een volkomen gruwel voor Hem is en dat Hij het door Zijn eigen natuur afstoot. Welnu, de nieuwe mens is naar de Goddelijke natuur geschapen, in **gerechtigheid en heiligheid** van de waarheid. Wat een voorrecht! Wat een zegen! We zijn zoals de apostel Petrus zegt: "deelgenoten van de Goddelijke natuur"(2Pt.1:4).

Adam bezat daar niets van. Adam was volmaakt als een onschuldig mens. De adem van het leven was door God in zijn neusgaten geblazen en hij was aan God gehoorzaamheid verschuldigd op een punt waardoor hij op zichzelf noch goed noch kwaad leerde kennen, iets dat eenvoudig een gebod was. De beproeving was alleen die van de gehoorzaamheid, niet de kennis van goed of kwaad als zodanig. Maar nu, in Christus, heeft de gelovige deel van de Goddelijke natuur zelf, als iemand die goed en kwaad kent en die werkelijk deelheeft aan het absoluut goede, in morele zin aan de natuur van God Zelf, hoewel hij daardoor ook altijd van Hem afhankelijk is. Het is juist onze boze natuur die dat niet is, die in elk geval weigert van Hem afhankelijk te zijn. Maar de nieuwe mens heeft een Voorwerp en daarom zegt Kolosse ook, dat de nieuwe mens vernieuwd wordt tot kennis naar het beeld van Hem die hem geschapen heeft.

Verder vinden we in deze vermaningen ook de volgende ernstige waarheden: de aanwezigheid van de overste van deze wereld, een vreemdeling voor God; en naast het deelhebben aan de Goddelijke natuur ook de inwoning van de Geest Zelf. Zo hebben we aan de ene kant in vs.27 het beginsel: "en geeft de duivel geen voet". Geef hem geen gelegenheid binnen te komen en invloed uit te oefenen op het vlees. Terwijl we aan de andere kant in vs.30 de waarschuwing horen: "... bedroeft de Heilige Geest van God niet". De verlossing van het

schepsel heeft nog niet plaatsgehad, maar wij zijn verzegeld tot die dag door de Geest die in ons woont. Laten we deze machtige en heilige Gast, die in genade woning bij ons gemaakt heeft, dus liefhebben en eren. Laat alle bitterheid en boosheid worden weggedaan, ook in onze woorden, en laat zachtmoedigheid en vriendelijkheid ons beheersen volgens het voorbeeld van Gods wegen in Christus ten opzichte van ons (vs.31-32). Laten we navolgers van God zijn (5:1). Een mooi en heerlijk voorrecht, dat echter vanzelf voortvloeit uit de waarheid dat we deelgenoten van Zijn natuur geworden zijn en dat Zijn Geest in ons woont.

Zo vinden we in dit gedeelte eerst de twee grote subjectieve beginselen van het leven van de christen: dat hij de oude mens heeft afgelegd en de nieuwe heeft aangedaan, en dat de Heilige Geest in hem woont. Er is ook niets dat zo gezegend is als het levenspatroon dat hier aan de christen wordt voorgesteld, en dat gegrond is op het feit dat we een nieuwe schepping zijn. Het is volmaakt, zowel in subjectieve als in objectieve zin. Allereerst zien we het subjectieve beginsel van de waarheid in Jezus: dat we de oude mens hebben afgelegd en de nieuwe hebben aangedaan, die God Zelf tot Voorbeeld heeft. Hij is naar God geschapen, in de volkomenheid van het morele karakter van God. Maar dat is nog niet alles. De Heilige Geest woont ook in ons, door welke wij verzegeld zijn tot de dag van de verlossing; en we moeten Hem niet bedroeven. Dit zijn de twee delen van onze staat: de nieuwe mens die naar God geschapen is, en de tegenwoordigheid van de Heilige Geest van God. En de Heilige Geest wordt hier met nadruk de Geest **van God** genoemd, als verbonden met het karakter van God.

Daarna vinden we het objectieve beginsel: omdat we naar God geschapen zijn en God de Heilige Geest in ons woont, is God ook het Voorbeeld voor onze wandel. En dit zien we dan ten aanzien van de enige twee woorden die de Schrift gebruikt om aan te geven wat God is in Zijn wezen: liefde en licht. We moeten in **liefde** wandelen, zoals ook Christus ons heeft liefgehad en Zichzelf voor ons heeft overgegeven als een offer tot een welriekende reuk voor God (5:2). “**Voor ons**” was Zijn Goddelijke liefde, “voor **God**” Zijn volkomen Voorwerp en Motief. Dit in tegenstelling tot de wet, die de liefde voor onszelf ten voorbeeld stelt voor de liefde tot anderen: “Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf” (Rm.13:9). Maar Christus heeft Zichzelf overgegeven, Hij heeft Zichzelf helemaal weggecijferd. En dat voor ons, terwijl Hij Zich echter aan God opofferde. Onze nietswaardige toestand vergrootte Zijn liefde, maar aan de andere kant ontleende Zijn liefde haar waarde aan het Voorwerp dat Hij had, namelijk God Zelf. Want de liefde kan om zo te zeggen naar boven en naar beneden gericht zijn. Als onze gevoelens naar boven gericht zijn, dan is de liefde edeler naarmate het voorwerp edeler is. Als de liefde naar beneden gericht is, dan is ze des te zuiverder en onbepakter naarmate het voorwerp onwaardiger is. De liefde van Christus was in beide opzichten volkomen en onbeperkt. Hij gaf Zichzelf **vóór** ons, en aan God.

Maar God is niet alleen liefde, Hij is ook licht. En even later wordt dan ook gezegd, dat we **licht** zijn in de Heer (5:8). Er staat niet dat we liefde zijn. Want liefde is soevereine goedertierenheid in God. Wij wandelen daarin, evenals Christus. Maar wij zijn licht in de Heer. Gods wezen is licht, en als deelgenoten van de Goddelijke natuur zijn wij licht in de Heer. Opnieuw is Christus hier ons Voorbeeld: “Christus zal over u lichten” (5:14). Zo zijn we er dus toe geroepen navolgers van God te zijn als Zijn geliefde kinderen.

Dit nieuwe leven waaraan we deelhebben en waaruit we leven als deelgenoten van de God-

delijke natuur, is in al zijn volmaaktheid en in al zijn volheid objectief aan ons voorgesteld in Christus. Dus in de Mens Christus Jezus, de Mens zoals Hij nu daarboven tot volmaaktheid gebracht is naar Gods raadsbesluiten ten aanzien van Hem. Hij is het eeuwige leven dat bij de Vader was en ons geopenbaard is, Degene die eerst is neergedaald en nu ten hemel is opgevaren om de mens daar in te voeren en in de heerlijkheid (de heerlijkheid van God!) te plaatsen in overeenstemming met Gods eeuwige raadsbesluiten. We hebben dit leven hier in zijn openbaring op aarde gezien. Hij was God geopenbaard in het vlees, de volkomen hemelse Mens die in alle dingen gehoorzaam was aan Zijn Vader en die in Zijn gedrag ten opzichte van anderen geleid werd door de motieven die God Zelf in genade kenmerken. Hij weet hoe de genade in onze behoeften voorziet, want Hij heeft alle ervaringen van een mens al meegemaakt hier beneden; en naar die kennis openbaart Hij nu ook genade. Maar in de toekomst zal Hij in **oordeel** geopenbaard worden en Hij zal dat eveneens uitoefenen met een volmaakte kennis van de mens: een kennis die niet alleen Goddelijk is, maar die Hij bezit als de Mens die in heiligheid door deze wereld gegaan is, en die de harten van de mensen dus zonder verontschuldiging en zonder ontkoming zal laten.

Maar we spreken nu over het beeld van God in Hem. In Hem zien we de natuur die we moeten navolgen. In deze Mens wordt ons voorgesteld, hoe die natuur in ons hier beneden geopenbaard moet worden in de omstandigheden waarin wij wandelen. In Hem zien we de openbaring van God, en dat in tegenstelling tot de oude mens. Zo kennen we de waarheid zoals die in Jezus is, hoewel dat bij ons ook het afleggen van de oude mens en het aandoen van de nieuwe mens inhoudt, op grond van de dood en de opstanding van Christus (verg. vooral wat betreft Zijn dood: 1Pt.3:18; 4:1). Om onze harten dus in beslag te nemen en te vormen, om ons het voorbeeld te geven dat we moeten navolgen en het doel waarnaar we moeten streven, geeft God ons een Voorwerp waarin Hij Zichzelf openbaart en waarin Hij Zelf al Zijn welbehagen vindt. Zo bereikt God het doel dat Hij Zich met de nieuwe mens heeft voorgenomen: de weerspiegeling, de reproductie van God in de mens. En dat is ook het doel dat de nieuwe mens zelf voor ogen houdt, omdat hijzelf de weerspiegeling van de natuur en het karakter van God is.

Het pad van de christen kan vanuit twee oogpunten worden gezien. We kunnen hem zien in zijn wedloop op aarde, op weg naar het doel van zijn hemelse roeping. Dan jaagt hij naar het doel daarboven en is de uitnemendheid van Christus, die hij daar zal winnen, het motief waardoor hij gedreven wordt. Maar dat aspect vinden we niet in Efeze. In deze brief is de gelovige al in de hemelse gewesten gezet in Christus en vertoont hij zich dan als een hemelse mens op aarde (zoals Christus werkelijk uit de hemel kwam), om zo het karakter van God hier beneden te openbaren. Christus is daarvan de volmaakte uitdrukking, en Hij is dan ook ons Voorbeeld. Zo zijn wij op grond van onze positie als geliefde kinderen ertoe geroepen de wegen van onze Vader na te volgen. Wij zijn geen nieuwe schepping naar het voorbeeld van de eerste Adam, maar wij zijn **naar God** geschapen, naar dat wat God is. Christus is de openbaring daarvan, en Hij is de tweede Mens uit de hemel, de laatste Adam (1Ko.15) ⁷.

Wat de details betreft van de praktische vermaningen van dit hoofdstuk, vinden we de volgende bijzondere kenmerken:

1. waarheidsliefde en het zich onthouden van alle toorn die het karakter van haat draagt; leugen en haat zijn de beide kenmerken van de vijand (vs.25-27).
2. praktische gerechtigheid verbonden met arbeid (overeenkomstig Gods wil voor de

mens), en het ontbreken van verdorvenheid (vs.28-30).

Dit is de ware positie van de mens onder de regering van God sinds de val, maar als verlost van het gevolg van de misleidende begeerten! Maar deze verzen laten ons nog meer zien, namelijk hoe deze Goddelijke beginselen ook het verlangen werken om goed te doen aan anderen, naar lichaam én ziel. In dit beeld van het leven van de gelovige herkennen we duidelijk het leven van Christus, terwijl het in de voorgaande verzen ging om het afleggen van de geest van de vijand en van de oude mens. - de geest van vrede en liefde (en dat ondanks boosheid bij anderen en onrecht dat zij ons kunnen aandoen) voltooit dit beeld (vs.31-32). En na onze vroegere uiteenzetting zal het gemakkelijk te begrijpen zijn, dat hf.5 hierop aansluit. Als we elkaar vergeven, zijn we navolgers van God en wandelen we in liefde, evenals Christus ons heeft liefgehad en Zichzelf voor ons heeft overgegeven. Wat een prachtig beeld van het leven van de christen! Wat een voorrecht is ons geschonken! Geve God dat wij zo op Jezus zien, dat Zijn beeld in ons gegrift staat en dat wij enigszins wandelen zoals Hij!

Voetnoot:

⁶ Toch is God in een bepaald opzicht de morele maatstaf voor andere wezens, en dit laat ons zien wat een geweldig voorrecht Gods kinderen bezitten. Dit is het gevolg van de genade. Het kind van God is uit Hem geboren en heeft deel aan Zijn natuur; daarom is het daartoe geroepen een navolger van God te zijn en volmaakt te zijn zoals zijn Vader volmaakt is. Het heeft lief (wie liefheeft, is uit God geboren en kent God, want God is liefde). Het heeft ook deel gekregen aan Zijn heiligheid. Daarom zijn we ertoe geroepen navolgers van God te zijn, als Zijn geliefde kinderen (Ef.5:1-2). Dit toont ons de geweldige voorrechten van de genade. En het is de liefde van God temidden van het kwaad, die boven alle kwaad staat en daarom in heiligheid wandelt en die zich ook op een Goddelijke wijze met anderen verblijdt in de eenheid van dezelfde vreugde en dezelfde gevoelens. Daarom zegt Christus in Jh.17: "zoals Wij zijn", en "in Ons".

⁷ Het is goed om hier het verschil met Rm.12:1-2 op te merken. Zoals we gezien hebben, beschouwt de Romeinenbrief de mens als levend op aarde. Vandaar dat de gelovige zijn lichaam tot een levende offerande moet stellen. Omdat hij voor God levend is in Christus Jezus, moet hij zijn leden geheel aan God ter beschikking stellen. Maar in Efeze zien we de hemelse positie van de gelovigen: wij zijn al in de hemelse gewesten gezet in Christus. Als mensen uit de hemel vormen wij nu een getuigenis van het karakter van God voor de mensen, doordat wij evenals Christus in liefde wandelen en licht zijn in Hem.

Verklaring over de brief aan de Efeziërs (Syn. deel VII)

Auteur: John Nelson Darby

Hoofdstuk 5

Bovendien kunnen we hier nog wijzen op de volgende belangrijke karaktertrek in dit beeld van de vruchten van de genade en van de nieuwe mens: dat de genade en liefde van God, die van boven stromen en werkzaam zijn in de mens, weer naar God terugvloeien in toewijding aan Hem. We zien dit in Christus Zelf. "Wandelt in liefde", zegt de apostel, "zoals ook Christus ons heeft liefgehad en Zichzelf voor ons heeft overgegeven als een offergave en een slachtoffer, tot een welriekende reuk voor God" (vs.2). Hij was de openbaring van deze liefde van God, die in genade neerdaalde. Maar deze genade die in Hem als Mens openbaar werd, maakte dat Hij Zichzelf aan God toewijdde, ook al was dat ten behoeve van anderen. Zo is het ook met ons, en het is de toetssteen van onze christelijke activiteit!

Dan spreekt de apostel in duidelijke bewoordingen over de zonde, opdat niemand zichzelf zou misleiden of zich alleen verstandelijk met diepe waarheden zou bezighouden, met veronachtzaming van de gewone moraal (wat één van de bewijzen is van werkelijke ketterij). Hij verbindt de diepste waarheden met de praktijk van elke dag. Christus is het verheerlijkte Hoofd van de gemeente, maar Hij is ook het Model van de nieuwe mens, de laatste Adam. De gemeente is met Hem één daarboven, maar ze is ook Gods woonplaats op aarde door de Geest, waarmee elke gelovige verzegeld is. Elke gelovige die de waarheid in Jezus heeft leren kennen, weet dat die daarin bestaat: dat hij de oude mens heeft afgelegd en de nieuwe mens heeft aangedaan, die naar God geschapen is in gerechtigheid en heiligheid; dat Christus het Model daarvan is, naar Gods raadsbesluiten in heerlijkheid; dat hij dus moet opgroeien tot de maat van de volwassenheid van Christus, die het Hoofd is; en dat hij de Heilige Geest, door welke hij verzegeld is, niet moet bedroeven. Want de grootste openbaring van genade doet niets af van de waarheid, dat het karakter van God onveranderlijk is. Ze maakt dat karakter aan ons bekend door middel van het kostbare evangelie, dat ons invoert in de nauwste betrekkingen met God. Maar de oude mens, die met dit karakter in strijd is, wordt hierdoor niet verbeterd of geschikt gemaakt voor het koninkrijk van God. De apostel zet dan ook duidelijk uiteen, dat de toorn van God over het kwaad komt en over hen die het bedrijven (vs.3-7).

Nu waren wij vroeger in strijd met Zijn karakter; wij waren duisternis. Niet alleen in de duisternis, maar zelf duisternis. Onze natuur was het tegendeel van God, die licht is. Niet één lichtstraal van wat Hij is, was er in onze wil, ons verstand en onze verlangens te vinden. Wij waren er moreel van verstoken. De verdorvenheid van de eerste Adam woonde in ons, en wij hadden geen deel aan enig kenmerk van Gods karakter. Maar nu zijn wij deelgenoten geworden van de Goddelijke natuur. We hebben dezelfde verlangens die Hij heeft; we weten wat Hij liefheeft, en hebben dat ook lief; we genieten wat Hij geniet. Wij zijn licht in de Heer. Het is inderdaad arm en zwak, maar naar onze nieuwe natuur zijn wij werkelijk licht, als in Christus gezien. De vrucht van het licht (niet: "de vrucht des Geestes") moet dan ook in ons openbaar worden, terwijl elke verbinding met de onvruchtbare werken van de duisternis moet worden vermeden (vs.8-11).

Maar als de apostel zo over de motieven spreekt die het leven van de christen moeten beheersen, keert hij terug tot de grote onderwerpen die zijn gedachten vooral bezighouden, opdat we niet alleen het karakter van de nieuwe mens zouden vertonen, maar ook de volle betekenis ervan zouden beseffen en de volle kracht ervan zouden ervaren. Hij had ons gezegd dat de waarheid in Jezus was, dat we de nieuwe mens hadden aangedaan (in tegenstelling tot de oude mens, die we hadden afgelegd); en dat we de Heilige Geest niet moeten bedroeven. Nu vermaant hij hen die slapen te ontwaken en op te staan uit de doden, opdat Christus over hen zou lichten. Het licht maakt alle dingen openbaar; maar iemand die slaapt heeft er niets aan, ook al is hij zelf niet dood. Hij hoort en ziet niets; hij heeft geen communicatie met de levenden, want praktisch verkeert hij in de toestand van een dode. Helaas, hoe gemakkelijk worden we door deze slaap overmand! Maar als we ontwaken, is dat niet opdat we het licht maar vaag zouden zien. Christus Zelf is dan het licht van de ziel; de verheerlijkte Heer is het Voorwerp van het geloof. Hij geeft ons het volle licht over alles wat God welgevallig is en wat Hij liefheeft. Zo bezitten we Goddelijke wijsheid in Christus en kunnen we de geschikte gelegenheid ten volle benutten. Doordat we zo verlicht worden, vinden we die gelegenheid zelfs temidden van een wereld die door de vijand geregeerd wordt en kunnen we in elk geval dat zich voordoet met geestelijk inzicht handelen (vs.12-17).

Verder moeten we onze zinnen niet verliezen door de bedwelming die in de wereld gebruikt wordt, maar in plaats daarvan vervuld worden met de Geest. Dan zal de Geest bezit nemen van onze gedachten en gevoelens en de enige Bron daarvan zijn naar Zijn eigen machtige werking, met uitsluiting van alle andere dingen. Dan zijn we ook vol blijdschap en kunnen we van vreugde juichen, terwijl we danken voor alles wat er gebeurt, omdat een God van liefde de ware Oorzaak van alles is. We zijn vol vreugde, omdat ons geestelijk oog voortdurend gericht is op de Voorwerpen van het geloof; en omdat ons hart steeds vervuld is met de Geest en door deze genade ondersteund wordt, geeft het ondervinden van Gods hand in alles hier beneden alleen maar reden tot dankzegging. We beseffen dat alles ons toekomt uit Gods hand, maar het **dankzeggen** daarvoor is een toets voor de toestand van onze ziel. Dat vereist niet alleen een volledig vertrouwen in Zijn liefde en het besef dat alles ons toekomt uit de hand van Hem die we vertrouwen en Wiens liefde we kennen. Het vereist ook dat we onze eigen wil praktisch in de dood houden, zodat ons oog eenvoudig is en zijn vreugde vindt in Zijn wil (vs.18-21).

Daarna gaat de apostel in op de bijzonderheden van diverse betrekkingen en verplichtingen, maar daarbij kan hij het onderwerp dat hem zo na aan het hart ligt niet laten rusten. Het voorschrift dat hij de vrouwen geeft, om hun mannen onderdanig te zijn, doet hem onmiddellijk denken aan de relatie tussen Christus en de gemeente. Nu niet om onze kennis te verrijken, maar om Zijn liefde en tedere zorg uiteen te zetten. Tot nu toe hebben we de grote beginselen gezien, die in de openbaring van onze betrekking met God - onze roeping - aan het licht kwamen, en de praktische consequenties die de apostel daaruit trekt voor het leven en het gedrag van de gelovigen. Ze moesten wandelen als degenen die de nieuwe mens hadden aangedaan; Christus moest hun licht zijn; ze moesten de Geest niet bedroeven; ze moesten vervuld zijn met de Geest. Welnu, dit alles is inderdaad de vrucht van de genade, maar het is óf kennis óf praktische verantwoordelijkheid.

Maar hier beziet Paulus het onderwerp vanuit een ander oogpunt. Het gaat hier om de genade die in Christus Zélf werkzaam is: Zijn gevoelens, Zijn bewarende zorg, Zijn toewijding

voor de gemeente. Er is niets dat zo kostbaar, zo teer en zo intiem is. Hij heeft de gemeente liefgehad: dat is de oorsprong van alles. En Zijn liefdewerk bestaat uit drie trappen: Hij heeft Zichzelf overgegeven voor de gemeente; Hij reinigt haar; Hij zal haar verheerlijkt voor Zich stellen. Het onderwerp is hier dus niet Gods soevereine verkiezing van de afzonderlijke gelovige, maar de liefde die openbaar wordt in de verhouding tussen Christus en de gemeente ⁸.

De liefde van Christus voor de gemeente ging zover, dat Hij Zichzelf voor haar heeft overgegeven. Wat een wonderbaar vertrouwen wekt die liefde! Hij heeft niet alleen Zijn leven gegeven, hoewel dat ook waar is, maar Hij heeft Zichzelf gegeven. Hieruit blijkt de volkomen toewijding van Zijn liefde en de grootte van Zijn liefdegave. Hij heeft Zelf alles wat Hij is, gegeven. Alles wat in Hem is, heeft Hij toegewijd aan het welzijn van de gemeente: Zijn genade, Zijn gerechtigheid, Zijn wijsheid, Zijn aangenaamheid voor de Vader, de uitnemende heerlijkheid van Zijn Persoon, de kracht van Zijn Goddelijke liefde - liefde die zichzelf kan geven. Er is geen enkele eigenschap, geen enkele voortreffelijkheid in Hem, die Hij niet ten behoeve van haar gebruikt, nu Hij Zichzelf voor haar heeft overgegeven. Alles heeft Hij gegeven tot zegen van de gemeente, die Hemzelf nu bezit als haar Deel. Alles is haar geschonken, maar ze heeft het aan Hém te danken. Zijn liefde heeft dat bewerkt.

We weten wel dat deze daad van overgave op het kruis volbracht werd. Daar bereikte de toewijding van de Heer voor het welzijn van de gemeente haar hoogtepunt. Maar hier zien we Zijn overgave niet zozeer vanuit het oogpunt van de kracht van Zijn verlossings - en verzoeningswerk, als wel vanuit het oogpunt van Zijn toewijding en liefde voor de gemeente die daarin aan het licht kwam. Welnu, Zijn liefde is niet veranderd! We mogen altijd ons vertrouwen stellen op die liefde, die Hij op het kruis volkomen geopenbaard heeft. We mogen Zijn Naam loven en prijzen, dat Hij in alle omstandigheden en voor eeuwig Dezelfde voor ons blijft, in alles wat Hij is, overeenkomstig de kracht van die liefde waarmee Hij Zichzelf heeft overgegeven. Hij heeft de gemeente liefgehad en Zichzelf voor haar overgegeven: dat is de bron van al onze zegeningen als leden van de gemeente.

Maar deze liefde van Christus is onuitputtelijk en onveranderlijk. Ze bewerkt de eeuwige zegen van de gemeente. Christus wil het voorwerp van Zijn liefde toebereiden voor een geluk, waarvan de liefde van Zijn hart zowel de maatstaf als de bron is ⁹.

Hij wil haar geschikt maken voor de volmaakte reinheid van de hemel, naar de kennis die Hij daarvan heeft; een reinheid die passend is voor de tegenwoordigheid van God en voor haar - de bruid van het Lam - die voor eeuwig in die tegenwoordigheid zal zijn; een reinheid die haar in staat stelt Zijn volmaakte liefde en heerlijkheid te genieten. Daartoe is Zijn liefde nu werkzaam: ze reinigt de ziel door zichzelf aan haar te openbaren en haar aan te trekken, haar van het eigen ik te ontledigen en te vervullen met God als het Middelpunt van vreugde en zegen.

Het is belangrijk om op de volgorde van Zijn handelen te letten. Het is niet zo, dat Hij de gemeente heiligt en daarna tot de Zijne maakt. Maar ze wordt eerst de Zijne, en dan heiligt Hij haar om haar passend te maken voor Hemzelf. Christus heeft de gemeente lief als Zijn bruid; Hij heeft haar al tot de Zijne gemaakt door Zichzelf voor haar over te geven. Maar nu Hij haar verworven heeft, wil Hij haar graag in overeenstemming zien met de wensen van Zijn hart. Met dat doel houdt Hij Zich nu met haar bezig: Hij heeft Zichzelf voor haar overgegeven, op-

dat Hij haar zou heiligen, haar reinigend door de wassing met water door het Woord (vs.25-26).

Hier vinden we de morele uitwerking van de zorg van Christus, het doel dat Hij beoogt met het werk dat Hij nu verricht, en het middel dat Hij gebruikt om dit te bereiken. Hij maakt de gemeente in morele zin passend voor Zichzelf en zondert haar voor Zich af, nadat Hij haar tot de Zijne gemaakt heeft. Want Hij kan alleen iets heiligs in Zijn nabijheid wensen, heilig naar de kennis die Hij van de reinheid van de hemel heeft, omdat Hij daar van eeuwigheid gewoond heeft. Daarom brengt Hij de gemeente in verbinding met de hemel, waaruit Hij neerdaalde en waarin Hij haar zal binnenleiden. Hij heeft Zichzelf voor haar overgegeven, opdat Hij haar zou heiligen.

Voor dat doel gebruikt Hij het Woord, dat alles oordeelt wat niet beantwoordt aan de Goddelijke normen van reinheid en liefde. Want het Woord is de Goddelijke uitdrukking van de gedachten van God, van de orde en heiligheid van de hemel, van de waarheid (d.w.z. van de ware verhouding waarin alle dingen tot God staan, en dat overeenkomstig Zijn liefde zoals die in Christus geopenbaard is). Zo vormt Christus de gemeente als Zijn bruid, als een hulpe die bij Hem past en die volkomen beantwoordt aan de heerlijkheid en de liefde van God; doordat Hij deze hemelse dingen aan haar openbaart door middel van het Woord, dat daarvan getuigt. Welnu, Hij is Zélf de volle openbaring van de hemelse dingen, het beeld van de onzienlijke God. Doordat Hij deze dingen aan de gemeente meedeelt, maakt Hij haar dus passend voor Zichzelf. Als Hij in deze zin over Zijn eigen getuigenis spreekt, zegt Hij dan ook: "Wij spreken wat Wij weten, en getuigen wat Wij gezien hebben" (Jh.3:11).

Dat is het karakter van het Woord, zoals we het van Jezus ontvangen hebben. Speciaal zoals het door Hem vanuit de hemelen gesproken is, waardoor het het karakter van een nieuw gebod draagt, dat waar is in Hem én in ons, omdat de duisternis voorbijgaat en het waarachtige licht reeds schijnt (Hb.12:25; 1Jh.2:8). Dat is ook het doel van de bediening van Efeze 1: de harten van de gelovigen op aarde te doen groeien in de gemeenschap met het hemelse Hoofd, uit Wie de genade en het licht neerdalen. Op die manier heiligt Christus dus de gemeente, waarvoor Hij Zichzelf heeft overgegeven. Hij vormt haar voor hemelse dingen door deze aan haar mee te delen; en Hij Zélf is de volheid en de heerlijkheid van die hemelse dingen.

Maar dit Woord treft de gemeente aan in een toestand waarin ze verbonden is met dingen, die in strijd zijn met deze hemelse reinheid en liefde. Haar gevoelens zijn helaas - tenminste wat de oude mens betreft - vermengd met deze aardse dingen, die strijdig zijn met de wil en de natuur van God. Als Christus de gemeente dus wil heiligen, moet Hij haar wel reinigen. En dat is dan ook het huidige werk van de liefde van Christus, dat Hij echter verricht met het oog op het eeuwige en wezenlijke geluk van de gemeente.

Hij heiligt de gemeente dus door het Woord, waardoor Hij haar in Zijn liefde de hemelse dingen meedeelt (alles wat behoort tot de natuur, de majesteit en de heerlijkheid van God), maar waardoor Hij tegelijkertijd ook haar gevoelens reinigt van alles wat daarmee in strijd is. Wat een heerlijk liefdewerk! Zijn liefde denkt niet alleen aan ons, maar ze is ook werkzaam om ons geschikt te maken voor het kennen en genieten van die liefde, geschikt om met Christus Zelf in het huis van de Vader te zijn! Hoe ver gaat Zijn belangstelling voor ons! Hij

heeft niet alleen het heerlijke werk van onze verlossing volbracht door Zichzelf voor ons over te geven, maar Hij is voortdurend werkzaam met een volmaakte liefde en een volmaakt geduld om ons passend te maken voor Zijn eigen tegenwoordigheid, passend voor de hemelse gewesten en de hemelse dingen!

Dit toont ons ook het grote belang van het Woord en de genade van de Heer om het hiertoe te gebruiken. Het Woord deelt ons de Goddelijke dingen mee overeenkomstig hun eigen volmaaktheid. Het laat ons zien Wie God Zelf is in het licht. Het is de openbaring van God Zelf, zoals we Hem nu kennen in een verheerlijkte Christus. Het openbaart ons Zijn volmaakte liefde om ons ook in overeenstemming met die volmaaktheid te vormen, zodat we bewaard zijn om Hem te kennen en in Zijn nabijheid te verkeren. En toch komt dit Woord tot ons hier beneden en is de natuur ervan volkomen passend voor ons om deze dingen aan ons mee te delen (verg. Joh. 1 : 4), doordat het licht brengt temidden van de duisternis. Het oordeelt dus alles wat in de duisternis is, maar met het doel om ons te reinigen.

We moeten ook letten op de volgorde waarin dit werk van Christus aan ons wordt voorgesteld, waarbij Zijn liefde als uitgangspunt wordt genomen. Hij heeft de gemeente liefgehad; dat is de bron van alles, zoals we al hebben opgemerkt. **Alles** wat dan volgt, is het resultaat van die liefde en is ermee in overeenstemming. En als het volmaakte bewijs van Zijn liefde wordt dan genoemd, dat Hij Zichzelf voor haar heeft overgegeven. Méér kon Hij niet geven. Ongetwijfeld werd de Vader erdoor verheerlijkt, maar het was vóór de gemeente. Als Hij iets had achtergehouden, dan zou de liefde waarmee Hij zichzelf overgaf niet volkomen, niet zonder reserve zijn geweest. Het zou dan geen toewijding zijn geweest, die voor het ontwaakte hart niets meer te wensen overliet. Maar dat zou niet in overeenstemming zijn geweest met Zijn Persoon, want Hij kon niet anders dan volmaakt zijn. We kennen Hem en Zijn volmaakte liefde. Hij heeft het hart van de gemeente gewonnen door Zichzelf volkomen voor haar over te geven. Zo is ze de Zijne geworden en kent ze Zijn liefde. Hieraan kennen wij de liefde, dat Hij Zichzelf voor ons heeft overgegeven. Nogmaals: het was alles tot eer van de Vader. Anders was het niet volmaakt geweest en had de openbaring van de hemelse dingen ook niet kunnen plaatsvinden, want die was afhankelijk van de volkomen verheerlijking van de Vader. En door het volmaakte werk van Christus zijn de dingen die geopenbaard moesten worden, nu om zo te zeggen ondanks het kwaad aan het licht gebracht en waargemaakt. Het was echter volkomen vóór ons. Als we de liefde hebben leren kennen, hebben we Hem leren kennen zoals Hij voor ons is; en Hij is geheel en al voor ons.

Het hele werk van onze reiniging en heiliging is dus het resultaat van Zijn volmaakte liefde. Het is niet het middel om deel te krijgen aan deze liefde of er het voorwerp van te zijn. Het is inderdaad het middel dat ons in staat stelt deze liefde te genieten, maar het is de werking van de liefde zélf, die deze heiliging bewerkt. Christus maakt de gemeente eerst tot de Zijne en dan maakt Hij haar in Zijn volmaakte liefde zoals Hij haar graag wenst. Dat is een waarheid die in elk opzicht kostbaar voor ons is. Allereerst om de ziel te verlossen van alle slaafse vrees, en verder om de heiliging hier haar ware karakter van genade en haar ware reikwijdte te geven. Want het is een vreugde voor ons hart, als we weten dat Christus Zelf ons in volkomen overeenstemming wil brengen met de wensen van Zijn hart.

We hebben nu twee gevolgen gezien van de liefde van Christus voor de gemeente. Het eerste was Zijn overgave van Zichzelf. In zekere zin omvat dat alles; het is de liefde zoals ze vol-

maakt is in zichzelf. Christus heeft Zichzelf voor haar overgegeven. Het tweede is de morele vorming van het voorwerp van Zijn liefde, om het geschikt te maken voor Zijn nabijheid. En we kunnen er nog aan toevoegen, dat deze morele vorming plaatsvindt in overeenstemming met de volmaaktheden van God Zelf. Want dat is inderdaad het karakter van het Woord, dat deze morele reiniging bewerkt. Het is de uitdrukking, de openbaring van de natuur, de wegen en de gedachten van God.

Maar er is nog een derde gevolg van deze liefde van Christus, waardoor dit liefdewerk voltooid wordt: Hij stelt de gemeente voor Zich, heerlijk, zonder vlek of rimpel of iets dergelijks (vs.27). Daartoe heeft Hij Zichzelf voor haar overgegeven: opdat zij bij Hem zou zijn. Maar zoals we gezien hebben: om haar bij Zich te kunnen hebben, moet Hij haar geschikt maken voor Zijn heerlijke tegenwoordigheid. En daarom heiligt Hij haar door haar te reinigen door het Woord, de openbaring van God Zelf en van de hemelse dingen, die Christus Zelf als heerlijk Middelpunt hebben. De Heilige Geest neemt het uit dat wat van Christus is en verkondigt het aan de gemeente (en alles wat de Vader heeft, is van Christus). Zo wordt ze tot volmaaktheid gebracht in overeenstemming met de volkomenheid van de hemel, en kan Christus haar voor Zich stellen. In morele zin is het werk voltooid, doordat de beginselen van de hemelse heerlijkheid aan haar zijn meegedeeld.

De bruid die in die heerlijkheid moet worden ingevoerd, heeft wezenlijk deel gekregen aan dat wat daar gevonden wordt. Zo is ze voor de heerlijkheid toebereid en is alleen de kracht van de Heer nog nodig om haar daadwerkelijk daar in te voeren, om haar te verheerlijken en elk spoor van haar verblijf op aarde uit te wissen (behalve de heerlijke vrucht die eruit voortvloeit). Hij plaatst haar verheerlijkt voor Zich. Dat is het eindresultaat. Hij verwierf haar voor Zichzelf - en nu stelt Hij haar voor Zich als het gevolg en het bewijs van Zijn volmaakte liefde. En voor haar betekent dit, dat ze die liefde nu volmaakt genieten kan.

Maar dat is niet het enige. Dit vers onthult ons nog meer van de betekenis van deze wonderbare openbaring van genade. De Geest voert onze gedachten terug naar Gn.2, waar God Eva formeert en haar dan tot Adam brengt. Ze beantwoordt dan helemaal aan Gods eigen gedachten, terwijl ze tegelijk ook het waardige voorwerp van Adams vreugde is, als een hulpe die bij hem past. Welnu, Christus is God Zelf! Hij heeft de gemeente geformeerd en Hij heeft bovendien nog dit recht op haar, dat Hij Zichzelf voor haar heeft overgegeven. Maar Hij is ook de verheerlijkte Mens, de laatste Adam, en Hij stelt haar verheerlijkt voor Zich. Ze beantwoordt dan aan Zijn gedachten, en is zoals Hij haar voor Zichzelf geformeerd heeft. Wat een gelegenheid geeft deze openbaring voor de ontplooiing van geestelijke gevoelens! Hoe oneindig is de genade, die de werking van zulke gevoelens van liefde mogelijk gemaakt heeft!

Het zal ons ook niet ontgaan, dat er verband is tussen de reiniging en de heerlijkheid. Dat wil zeggen, dat de reiniging plaatsvindt in overeenstemming met de heerlijkheid en door middel daarvan, en dat de heerlijkheid de voltooiing en het doel van de reiniging is. Want de reiniging gebeurt door het Woord, dat ons al Gods heerlijkheid en al Zijn gedachten openbaart. Als de gemeente in de heerlijkheid wordt ingevoerd, is ze zonder vlek of rimpel; ze is heilig en onberispelijk. Dit is een heel belangrijke waarheid, die ook op andere plaatsen voorkomt (vgl. 2Ko.3:18 en Fp.3:11-21, en ook 1Th.3:13). Wat in de heerlijkheid volmaakt zal zijn, wordt nu in de ziel gewerkt door de werking van de Geest door het Woord, Met dit oogmerk

handelt de Heer dus met de gemeente, om haar te heiligen en zo voor Hemzelf en voor de hemel toe te bereiden.

Maar dit zijn nog niet al de gevolgen van Zijn liefde. Hij waakt ook met tedere zorg over haar tijdens heel de periode van haar verblijf hier op aarde, zoals blijkt uit de volgende verzen. In vs. 28 komt de apostel even terug op het uitgangspunt dat de aanleiding vormde tot de bijzonder leerrijke uitweiding over de verhouding tussen Christus en de gemeente, als hij de mannen vermaant hun eigen vrouwen lief te hebben als hun eigen lichamen. Want wie zijn eigen vrouw liefheeft, heeft zichzelf lief, zijn eigen vlees. Het is begrijpelijk dat de zinspeling op Genesis 2 hem hieraan doet denken. Maar in dit verband keert hij dan onmiddellijk weer terug naar het grote onderwerp dat hem bezighoudt: “Want niemand heeft ooit zijn eigen vlees gehaat, maar hij voedt en koestert het, **evenals ook Christus de gemeente**” (vs.29).

Dit voeden en koesteren in de huidige tijd is dus het heerlijke aspect van de liefde van Christus, dat de apostel hier voorstelt. Christus heeft niet alleen een hemels doel met de gemeente, maar Hij doet ook het werk dat Zijn liefde om zo te zeggen eigen is. Hij verzorgt de gemeente hier op aarde; Hij voedt en koestert haar. Al haar behoeften, zwakheden, moeilijkheden en zorgen vormen voor Christus alleen maar mogelijkheden om Zijn liefde te betonen. De gemeente heeft behoefte aan voeding, evenals onze lichamen. Christus voorziet daarin: Hij voedt haar. Zij ondervindt ook de warmte van Zijn liefde: Hij koestert haar. De gemeente is dus niet eenzaam en verlaten hier beneden, ook al is haar eindbestemming de hemel. Ze leert Zijn liefde kennen hier op aarde, waar haar hart er behoefte aan heeft. En ze zal die liefde in volkomenheid genieten, als alle noden voorgoed verdwenen zijn.

We hebben dus deze heerlijke wetenschap, dat Christus de gemeente verzorgt als iemand die Zijn eigen vlees verzorgt. Want wij zijn leden van Zijn eigen lichaam; wij zijn van Zijn vlees en van Zijn gebeente. Hier wordt gezinspeeld op Eva. Wij zijn als het ware een deel van Hemzelf, omdat wij ons bestaan en ons leven aan Hem te danken hebben, evenals Eva dat aan Adam ontleende. Daarom kon de Heer zeggen: “Ik ben Jezus, die gij vervolgt” (Hd.9:5). Onze positie is enerzijds dat wij leden van Zijn lichaam zijn, en anderzijds dat wij ons bestaan als christenen aan Hem ontleenen. Daarom moet een man zijn natuurlijke betrekkingen verlaten, om met zijn vrouw verenigd te worden. Deze verborgenheid is groot, maar dit was nu juist wat Christus deed, hoewel Hij het op een Goddelijke wijze deed. Niettemin moet een ieder van ons zijn eigen vrouw zó liefhebben, terwijl de vrouw ontzag moet hebben voor haar man (vs.30-33).

Voetnoten:

¶ Het is goed om hier aandacht te schenken aan het karakter van deze liefde, liefde in een gevestigde betrekking. Het Woord van God is nauwkeuriger in de uitdrukkingen die het gebruikt, dan men in 't algemeen wel denkt. Deze uitdrukkingen vinden namelijk hun oorsprong in de betrekkingen zelf. Zo zegt de Schrift niet, dat Christus de wereld heeft liefgehad. Hij heeft geen relatie met de wereld als zodanig. Er staat wel, dat GóD de wereld heeft liefgehad. Dat is wat God in Zijn eigen goedertierenheid ten opzichte van de wereld was. De eigenlijke relatie van de gemeente is met Christus, haar hemelse Bruidegom. Er staat niet dat GóD de gemeente heeft liefgehad. Maar in het karakter van Vader heeft God ons lief als Zijn geliefde kinderen. En zo had de liefde van Jahweh betrekking op Israël. Maar aan de andere kant bezitten we als óns persoonlijke deel in Christus ook al de liefde en trouw die behoort tot de relatie waarin Hij Zelf tot Zijn God en Vader staat, evenals we in Hem ook alles bezitten wat de Naam van de Vader van Zijn kant inhoudt.

¶ Als ik hier (en ook hierboven) de liefde van Christus de bron ervan noem, is dat natuurlijk niet met uitsluiting van de liefde van de Vader en de raadsbesluiten van God. Maar ik spreek nu over de zegen die geschonken en verwerkelijkt wordt in de relatie die in dit gedeelte wordt voorgesteld, namelijk die tussen Christus en de gemeente. Niettemin is het dezelfde Goddelijke liefde.

Verklaring over de brief aan de Efeziërs (Syn. deel VII)

Auteur: John Nelson Darby

Hoofdstuk 6

Er zijn echter nog andere betrekkingen in het leven, waarmee de leer van de Geest van God in verbinding gebracht wordt: de verhouding tussen kinderen en ouders (waarbij apart aandacht geschonken wordt aan de relatie tussen vaders en kinderen), en die tussen slaven en heren. Het is belangrijk om te zien, hoe de kinderen van de gelovigen ook genoemd worden als voorwerpen van de zorg van de Heilige Geest. En hoe zelfs de slaven (want de dienstknechten waren slaven) door het christendom op een niveau geplaatst worden, waarop de omstandigheden van hun sociale verlagings geen enkele invloed konden uitoefenen.

Al de kinderen van de gelovigen worden gezien als voorwerpen van de vermaningen van de Heer, die gericht worden tot hen die binnen zijn en dus niet meer tot deze wereld behoren waarvan satan de overste is. Het is een heerlijke troost voor de ouders, dat ze hun kinderen mogen beschouwen als degenen die recht hebben op deze positie, als degenen die deelhebben aan de tedere zorgen die de Heilige Geest wijdt aan allen die zich in het huis van God bevinden! De apostel wijst op de betekenis die God al onder de wet aan de gehoorzaamheid van de kinderen hechtte. Het is het eerste gebod waaraan Hij een belofte verbond. Vs.3 is alleen de aanhaling van de belofte waarop hij in vs.2 doelde.

De vermaning die de vaders krijgen, is ook opmerkelijk: zij moeten hun kinderen niet tot toorn prikkelen. Hun **harten** moeten tot hen gekeerd zijn. Zij moeten hen niet afstoten en geen afbreuk doen aan de sfeer van liefde, die de veiligste bescherming biedt tegen het kwaad van de wereld. God vormt de harten van de kinderen rond dit gelukkige middelpunt, het christelijk gezin, en de vaders moeten daarop bedacht zijn. Maar dat is niet het enige. De gelovige vaders (want de apostel richt zich steeds tot hen die binnen zijn) moeten uitgaan van de bijzondere positie waarin hun kinderen geplaatst zijn en hen opvoeden onder het juk van Christus, in de tucht en vermaning van de Heer. De christelijke positie moet de maatstaf zijn voor de richtlijnen die de vader hanteert bij de opvoeding van zijn kinderen. Hij voedt hen op voor de Heer en overeenkomstig de wil van de Heer.

Bij al deze vermaningen worden eerst diegenen aangesproken, die gehoorzaamheid moeten betonen. Dat geldt zowel voor de verhouding tussen kinderen en ouders, tussen slaven en heren, alsook voor de relatie tussen vrouwen en mannen die we in het vorige hoofdstuk overdachten. Dit is het grote kenmerk van het christendom in onze boze wereld, waarin de wil van de mens de bron van alle kwaad is en uitdrukking geeft aan het feit dat hij van God is afgeweken, aan Wie alle onderwerping verschuldigd is. Het beginsel van onderdanigheid en gehoorzaamheid is de grondslag van herstel voor de mens. Natuurlijk moeten we God daarbij niet uit het oog verliezen, opdat we ons uiteindelijk toch niet laten leiden door de menselijke wil. Maar het beginsel dat het hart van de mens leidt in dat wat goed is, is altijd en overal **gehoorzaamheid**. Misschien moet ik soms zeggen, dat ik God meer gehoorzaam moet zijn dan mensen (Hd.5:29). Maar als ik de gehoorzaamheid als zodanig opgeef, betekent dit dat ik zondig. Iemand kan als vader moeten leiden en bevelen, maar hij doet dat zeker fout als hij het niet doet in gehoorzaamheid aan God en aan Zijn Woord. Gehoorzaamheid was de

essentie van het leven van Christus: “Zie, Ik kom om Uw wil te doen, o God!” (Hb.10:7). En de apostel begint deze reeks vermaningen dan ook met het algemene voorschrift: “Weest elkaar onderdanig in de vreze van Christus” (5:21). Zo zal er gemakkelijk orde zijn, ook al faalt de orde van menselijke instellingen en menselijk gezag. Onderworpenheid en morele gehoorzaamheid kunnen bij een echte christen dus nooit ontbreken. Want dit is het uitgangspunt van zijn hele leven; hij is geheiligd tot de gehoorzaamheid van Christus (1Pt.1:2).

Dit beginsel plaatst de slaaf, ondanks zijn vernederende omstandigheid, op een verheven niveau. Het is treffend om dit te zien. Hij gehoorzaamt zijn meester (ook al is die nog zo slecht) op grond van een innerlijk, Goddelijk beginsel, alsof hij Christus Zelf gehoorzaamt. Driemaal wordt dit beginsel van het gehoorzamen van Christus herhaald, terwijl er dan nog aan toegevoegd wordt, dat zodoende ook de wil van GóD van harte gedaan moet worden (vs.6). Wat een verandering bracht dit in de toestand van de arme slaaf!

Bovendien zou een ieder, hetzij slaaf, hetzij vrije, zijn beloning ontvangen van de Heer. En de heren hadden ook dezelfde Heer in de hemel, bij Wie geen aanzien des persoons was. Maar dit laatste wordt tot de heren gericht, niet tot de slaven. Want het christendom is bijzonder fijngevoelig en doet nooit afbreuk aan zijn beginselen. De meesters moesten hun slaven ook volkomen eerlijk en rechtvaardig behandelen (zoals ze dat immers ook van hun slaven verwachtten), en het dreigen nalaten (vs.8-9).

Zo zien we hoe de christelijke leer zich met de bijzonderheden van het leven bezighoudt en de welriekende reuk van haar volmaaktheid aan elke plicht en elke relatie verleent. Ze neemt de dingen zoals ze zijn, voor zover ze door haar beginselen erkend en geleid kunnen worden, maar brengt de waarde van alles op een hoger plan overeenkomstig de volmaaktheid van die beginselen. Ze brengt geen verandering teweeg in de betrekkingen zelf, maar in het hart van de mens die zich in die betrekkingen bevindt. Ze belicht de morele kant ervan, de kant van de gehoorzaamheid. En ze doet dat in liefde, maar met het gezag dat de leer van God kan voorschrijven, terwijl ze ook de genade voorstelt die met de uitoefening van dat gezag gepaard gaat.

Maar we hebben niet alleen een bepaalde gedragslijn te volgen, een Voorbeeld na te volgen, vervuld te zijn met de Geest. Er zijn niet alleen bepaalde relaties tussen onszelf en God, en relaties waarin we hier beneden geplaatst zijn. Dat is niet alles wat de christen moet bezighouden. Hij heeft ook **vijanden** te bestrijden. We zien dat in type bij het volk Israël, dat onder Jozua inderdaad in het beloofde land was, maar dat daar in een strijd gewikkeld was met vijanden die vóór hen in Kanaän waren. Deze volken waren daar niet overeenkomstig de rechten op grond waarvan Israël het land bezat. God had het aan Israël gegeven, voor Zijn volk apart gesteld (zie Deut. 32 : 8). Maar Cham had er bezit van genomen.

Wat ons betreft is het echter geen strijd tegen bloed en vlees, zoals dat bij Israël het geval was. Onze zegeningen zijn van geestelijke aard, en in de hemelse gewesten. We zijn in Christus in de hemelse gewesten gezet (2:6). We vormen een getuigenis voor de overheden en machten in de hemelse gewesten (3:10). En we hebben een strijd tegen de overheden, tegen de machten, tegen de geestelijke machten van de boosheid in de hemelse gewesten (6:12).

Voor Israël begon de strijd in Kanaän toen ze de woestijnreis achter de rug hadden en door

de Jordaan getrokken waren. Het manna hield toen op en ze aten het koren van het land. Nog zonder slag te leveren vestigden ze zich in het land, alsof het helemaal hun eigendom was. Ze aten de vrucht van dit goede land in de vlakten van Jericho. Dit is een type van onze positie in de hemelse gewesten in Christus. Hoewel we ons in de woestijn bevinden, zijn we in Christus tevens in de hemelse gewesten geplaatst. We zijn door de Jordaan gegaan: we zijn met Hem gestorven en opgewekt. En we zijn in Hem gezeten in de hemelse gewesten, opdat we de dingen van de hemel zouden genieten als de vrucht van ons eigen land.

Maar als we deze dingen praktisch in bezit willen nemen, wacht ons strijd. Inderdaad zijn alle zegeningen, van het hele beloofde land, ons deel. Maar praktisch geldt dit voor elke plaats, waarop we onze voet zetten zullen (vgl. Jz.1:3). Hiertoe hebben we de kracht van de Heer nodig, en daarmee begint de apostel dan ook: "Sterkt u in de Heer en in de kracht van Zijn sterkte" (vs.10). De vijand is listig, en we moeten zelfs nog meer weerstand bieden aan zijn listen dan aan zijn macht. Hier baat noch de kracht, noch de wijsheid van de mens. We moeten gewapend zijn met de hele wapenrusting van God.

Maar het is opmerkelijk, dat de Geest onze gedachten eerst richt op onze ware Bron van kracht en daarna pas op dat wat overwonnen moet worden. We moeten ons eerst sterken in de Heer. Dan kunnen we de strijd aanbinden tegen de listen van de vijand. We nemen niet pas tot Hem de toevlucht als de vijand ons aanvalt, maar we sterken ons eerst in Hem en gebruiken dan Zijn kracht om de boze te weerstaan. In de geborgenheid van de raadsbesluiten en de genade van God vinden we kracht voor de strijd, die onvermijdelijk is als we onze christelijke voorrechten willen genieten. En we moeten de **hele** wapenrusting aandoen. Als er één onderdeel ontbreekt, staan we juist op dat punt bloot aan de aanvallen van satan. Bovendien is het de wapenrusting **van** God. Ze is Goddelijk van karakter. Een menselijke wapenrusting kan de aanvallen van satan niet afslaan. Als we op een menselijke uitrusting vertrouwen en daarmee ten strijde trekken, zullen we onherroepelijk vallen in het gevecht met een geest die machtiger en listiger is dan wijzelf.

In vs.12 worden onze vijanden dan allereerst omschreven als "overheden" en "machten". Het zijn wezens met een boosaardige invloed, die zijn oorsprong vindt in een wil die heerschappij heeft over hen die niet weten hoe ze er weerstand aan moeten bieden; en ze bezitten ook de macht om deze heerschappij uit te oefenen. Het vermogen dat ze hebben is aan God ontleend, maar de wil die er gebruik van maakt spruit uit henzelf voort. Ze zijn van God afgefallen, en hun daden vloeien voort uit hun eigenwil. In dit opzicht is hun werking onafhankelijk van God en benutten ze de vermogens en de eigenschappen die ze aan God te danken hebben als werktuigen van hun eigenwil, die alleen door iets van buiten beteugeld kan worden. Er zijn ook goede overheden en machten, maar hun wil is in volkomen overeenstemming met Gods wil. Zij willen alleen Zijn wil uitvoeren en de kracht die ze van Hem ontvangen hebben in Zijn dienst besteden.

In de tweede plaats beschrijft dit vers deze opstandige overheden en machten als "de wereldbeheersers van deze duisternis". Zij beheersen de duisternis van de wereld. Het licht is de atmosfeer waarin God woont - dat wat Hij om Zich heen verspreidt. De duisternis is het domein waar boze geesten heerschappij hebben en hun misleidende werk doen. Welnu, deze wereld is verstoken van het licht van God en bevindt zich helemaal in de duisternis. Demonen beheersen deze duisternis. Want God is daar niet tegenwoordig, behalve in Zijn op-

permacht waardoor alles uiteindelijk toch uitloopt op Zijn heerlijkheid en het welzijn van Zijn kinderen.

En in de derde plaats zijn deze overheden, die de duisternis van deze wereld beheersen, “de geestelijke machten van de boosheid in de hemelse gewesten”. Ze bezitten niet alleen uiterlijke macht. Ze bevinden zich in de hemelse gewesten en houden zich daar met geestelijke boosheid bezig. Ze oefenen een geestelijke invloed uit, door de plaats van goden in te nemen (verg. 1Ko.10:20).

We zien hier dus eerst hun wezenlijke aard, hun bestaanswijze en de positie waarin ze zich bevinden. Ten tweede, hun macht in de wereld als de beheersers daarvan. En ten derde, hun godsdienstige en misleidende invloed vanuit hun verblijf in de hemelse gewesten. Een ander terrein waar ze hun macht uitoefenen, is het gebied van de begeerten van de mens en ook zelfs van de verschrikkingen van zijn geweten.

Om zulke vijanden te kunnen weerstaan, hebben we de wapenrusting van God nodig. Door de werkingen van deze machten, voor zover God die toelaat, zijn de dagen boos. En in zekere zin vormt de hele tegenwoordige periode van Christus afwezigheid “de boze dag” (5:16; 6:13). Toen Christus in de wereld was, was Hij het licht der wereld. Maar de wereld heeft Hem uitgeworpen en Hij is nu verborgen in God. De macht van de duisternis die de vijand openbaarde toen hij de wereld aanvoerde in haar verwerping van Christus, oefent hij nog steeds over haar uit. Wij weerstaan deze boze macht door de werking en de kracht van de Heilige Geest, die nu op aarde is tijdens de afwezigheid van de Heer. Maar er zijn ogenblikken waarop deze macht de gelegenheid krijgt zich op een meer bijzondere manier te openbaren, als de vijand de wereld gebruikt om de gelovigen te bestrijden en hij het licht verduistert dat van Godswegen in haar schijnt, zodat belijders en zelfs de gelovigen in de war en op een dwaalspoor gebracht worden - kortom, dagen waarin zijn macht merkbaar is. Wij hebben met deze macht te worstelen en die te weerstaan, zodat wij tegen alles standhouden uit naam van Christus, uit naam van het licht. We moeten alles doen wat de belijdenis van Zijn Naam vereist, ondanks alles en ten koste van alles, zodat blijkt dat we staande gebleven zijn als de storm en de boze dag voorbij zijn.

Ons deel is dus niet alleen God te kennen en ons in Hem en in Zijn raadsbesluiten te verblijden. We hebben niet alleen het kalme en ongestoorde genot van Gods raadsbesluiten. We hebben ook strijd. Want juist omdat Gods raadsbesluiten ons een plaats geven in de hemelse gewesten en ook tot Zijn licht stellen op aarde, moeten we het hoofd bieden aan de geestelijke machten van de boosheid in de hemelse gewesten. Zij proberen ons te misleiden, zodat we enerzijds ontrouw zijn aan onze hoge positie en anderzijds het licht van Christus in ons op aarde verduisterd wordt. We moeten dus zelf ontkomen aan de listen van deze boze machten in de hemelse gewesten, en ons getuigenis hier beneden zuiver en rein bewaren ¹⁰.

Door de kracht van de Heilige Geest, die ons tot dat doel gegeven is, zullen we nu onderzoeken wat de betekenis is van de wapenrusting van God. De nadruk ligt op de verdedigingswapens, die dan ook eerst komen en die betrekking hebben op onze eigen toestand. We vinden eerst die wapens die de vijand elk aanknopingspunt ontnemen, doordat ze de werking van het vlees uitschakelen en het bewustzijn van een goed geweten handhaven (gordel, harnas en schoeisel). Dan hebben we het bewaren van een volledig, objectief vertrouwen in God en

het vol vertrouwen standhouden in de tegenwoordigheid van de vijand, om in actieve kracht het aanvalswapen van de Heilige Geest tegen hem te gebruiken (schild, helm en zwaard). Het geheel eindigt met het gebed, dat uitdrukking geeft aan de volkomen en voortdurende afhankelijkheid van de christenstrijder van God.

Het karakter van deze wapenrusting is volkomen praktisch, hoewel het natuurlijk gegrond is op dat wat Christus volbracht heeft. Want het gaat hier om het weerstaan van de vijand, zodat we geen grondgebied aan hem prijsgeven, en niet om het verschijnen voor Gods rechterstoel. Voor Gods aangezicht bezitten we een volmaakte gerechtigheid, want Christus Zelf is onze gerechtigheid. Maar daar hebben we geen wapenrusting nodig. Daar zijn we **gezeten** in de hemelse gewesten en is alles vrede en volmaaktheid. Maar voor onze strijd hebben we praktische gerechtigheid nodig. Daar hebben we behoefte aan werkelijk praktische wapens.

Het begint met het omgorden van de lendenen met de waarheid. De lendenen zijn de plaats van kracht als ze goed omgord zijn, maar ze zijn een beeld van de innerlijke gevoelens en werkingen van het hart. Als we ons hart laten afdwalen, in plaats van het in gemeenschap met God te bewaren, dan heeft de satan gemakkelijk vat op ons. Het omgorden van de lendenen is dus het toepassen van de waarheid op de meest innerlijke werkingen, de eerste roerselen van het hart. Dit doen we niet pas als satan ons aanvalt. Het is een werk dat in Gods tegenwoordigheid gebeurt, doordat we de waarheid op onszelf toepassen en alles bij ons oordelen wat daarmee in strijd is. Zodoende wordt ons hart op de juiste plaats gehouden en laat het zich alleen leiden door Zijn oog. Dat is ware vrijheid en ware vreugde, omdat de nieuwe mens dan een ongestoorde gemeenschap met God geniet. Maar hier wordt het speciaal als een beveiliging tegen de aanvallen van de vijand genoemd. Het is ook niet alleen maar het onderdrukken van boze gedachten; dat is het gevolg ervan. Het is de werking van de waarheid, van het Woord dat het ware karakter van alle dingen openbaart, om het geweten in Gods tegenwoordigheid te brengen en het zo in Zijn gemeenschap te bewaren. Alles wat God in Zijn Woord gezegd heeft, de ongeziene werkelijkheden die Hij Zelf geopenbaard heeft, hebben dan hun ware kracht en invloed op ons hart. De inwendige gevoelens van ons hart ontlenen hun karakter dan aan Gods eigen Woord. Alle gedachten en verlangens zijn in overeenstemming met het licht van Gods tegenwoordigheid.

Het omgorden van de lendenen is in de Schrift een gebruikelijk beeld voor de toestand van orde van een hart en een gemoed, dat door het Woord van God in Gods tegenwoordigheid bewaard blijft. Satan heeft geen vat op een hart dat in de waarheid blijft, zoals die door God geopenbaard is. Zijn suggesties vinden dan geen aanknopingspunt. We zien dat duidelijk in het geval van de Heer Zelf, toen Hij bij het begin van Zijn openbare dienst verzocht werd in de woestijn. Hij was veilig voor de aanvallen van de vijand, omdat Zijn eigen gedrag volkomen beheerst werd door de waarheid. Hij ging niet in op alles wat satan zei, maar Hij paste het Woord op Zichzelf toe. Alleen bij de laatste verzoeking veroordeelde Hij de woorden van satan en verjoeg Hij hem (Mt.4:10). Maar overigens gebruikte Hij het Woord alleen om Zijn eigen gedrag te bepalen temidden van de omstandigheden die zich voordeden.

De waarheid beheerste Zijn hart, zodat dat zich in elke situatie alleen daardoor liet leiden: "De mens zal van brood alleen niet leven, maar van alle woord dat door de mond van God uitgaat" (Mt.4:4). Was er geen woord uitgegaan uit Gods mond? Dan had Hij geen motief om iets te doen, en handelde Hij niet. Hij deed niets uit eigen beweging, uit eigen wil. Die waar-

heid die Hij citeerde, bewaarde Zijn hart in het betreffende geval in gemeenschap met God. Toen dit geval zich voordeed, was Zijn hart al in gemeenschap met God, zodat het geen andere aandrang had dan te doen wat het woord der waarheid suggereerde. Zijn gedrag was zuiver afwijzend, maar het vloeiende voort uit het licht dat de waarheid op dit geval wierp. Want Zijn hart stond onder de absolute heerschappij van de waarheid, en het voorstel van satan betekende dat Hij die positie van afhankelijkheid zou verlaten. Dat maakte de zaak duidelijk. De Heer wilde er niets mee te maken hebben. In dit geval joeg Hij satan nog niet weg. Het was alleen een kwestie van gedrag, niet van flagrante schending van Gods heerlijkheid. In het laatste geval verdreef Hij hem, maar in het eerste handelde Hij eenvoudig naar Gods gedachten zonder Zich bezorgd te maken over de gevolgen. De list van satan had geen enkel effect en miste elke uitwerking. Zijn listen zijn volkomen machteloos tegenover de waarheid. Ze dragen het karakter van leugen en kunnen niet standhouden tegen de waarheid. We zullen er dan ook niet in verstrikt raken, als ons hart zich tenminste laat leiden door de waarheid.

In de tweede plaats moeten we ons bekleden met het borstharnas van de gerechtigheid, met een geweten dat zichzelf niets te verwijten heeft. Het is duidelijk dat een slecht geweten ons berooft van alle geestelijke kracht voor de mensen. We moeten hier alleen nog aandacht besteden aan de wijze waarop satan het gebruikt om de mens in zijn listen te verstricken. Als we voor de waarheid opkomen, is satan onze tegenstander. Als we voor de leugen bezwijken, zal hij ons in dat opzicht met rust laten, hoewel hij onze fouten en misdaden gebruiken zal om onze slavernij te verzwaren en ons aan handen en voeten te binden. Hoe zou iemand met een slecht gedrag het kunnen verdragen, als dat voor het oog van iedereen aan 't licht gebracht zou worden? Voor het aangezicht van de vijand zal hij dan ook zwijgen, zelfs al is hij nog in het bezit van de waarheid en is hij niet ten prooi gevallen aan dwaling. Zijn eigen geweten zal hem al stil maken, als hij oprecht is, zonder daarbij aan de gevolgen te denken (tenzij een belijdenis noodzakelijk is). Bovendien zal het hem ontbreken aan kracht van Godswege en geestelijk inzicht, want op een verkeerde weg zijn die niet te vinden!

Maar als we een goed geweten hebben, gaan we moedig voorwaarts en wandelen we met God en strijden we uit liefde tot God, uit liefde tot de gerechtigheid zelf. Dan zijn we bekleed met dit borstharnas van de gerechtigheid en kunnen we de vijand onbevreesd tegemoet treden. We krijgen een goed geweten voor God door het bloed van het Lam, maar we bewaren het in de praktijk door een wandel met God. Alleen dan hebben we een onergerlijk geweten voor God en de mensen en nemen we toe in kracht en geestelijk inzicht. Dat is de praktische kracht van een goed gedrag, van een onberispelijk geweten, waarin de apostel zich altijd oefende (Hd.24:16). *_Van hoeveel rechtschapenheid getuigt zo'n wandel! Van hoeveel oprechtheid van hart, zelfs waar niemand acht op ons slaat!*

We zijn dan beslist voor onszelf en met betrekking tot onze wandel, en als gevolg daarvan gaan we onze weg in vrede. Ja, de GóD van de vrede zal met ons zijn als we zo wandelen (Ep.4:8-9). De vrucht van de gerechtigheid wordt gezaaid in vrede, maar de weg van de vrede wordt ook gekenmerkt door gerechtigheid. Als we een slecht geweten hebben, hebben we moeite met onszelf en met anderen. Maar als ons hart in overeenstemming met Gods gedachten is en we onszelf niets te verwijten hebben, als onze wil in toom gehouden wordt, dan heerst er vrede in onze ziel. We wandelen op aarde, maar ons hart is erboven verheven omdat het de dingen bedenkt die boven zijn. We wandelen in een gezindheid van vrede met

anderen, en niets verstoort onze relaties met God. Hij is de God van de vrede. Vrede, de vrede van Jezus, vervult ons hart. Onze voeten zijn ermee geschoeid.

Maar dit zijn niet al onze verdedigingswapens. Er is, nog een ander deel van de wapenrusting nodig om te kunnen standhouden tegen al de listen van de vijand. De kracht van dit wapen, het schild van het geloof, berust in de praktijk echter op het gebruik van de voorgaande delen van de wapenrusting. Het schild is inderdaad van wezenlijke betekenis, maar wat de praktijk betreft komen de andere delen eerst. Ons schild is ons geloof dat wil zeggen een volledig en onbeperkt vertrouwen in God, in het voortdurende besef van Zijn genade en gunst. Geloof is hier niet eenvoudig het aannemen van het getuigenis van God, hoewel het daarop gebaseerd is. Maar het is de zekerheid die het hart nu bezit ten aanzien van alles wat God voor ons is, op grond van het getuigenis dat Hij van Zichzelf gegeven heeft. Het is het vaste vertrouwen in Zijn liefde trouw en macht. De apostel Johannes omschrijft het als de vrijmoedigheid die wij tot God hebben, als ons hart ons niet veroordeelt (1Jh.3:21). En het is juist het werk van de Geest in ons, om ons met dit vertrouwen te bezielen. Al de aanvallen van de vijand, die ons zou willen doen geloven dat Gods goedheid niet zo zeker is, stuiten af op dit geloofsvertrouwen. Al zijn pogingen om dit vertrouwen in ons hart teniet te doen of te verzwakken, zodat we Hem uit het oog zouden verliezen, blijken vergeefs. Zijn pijlen kunnen ons niet raken en vallen op de grond. Wij staan vast in het bewustzijn dat God vóór ons is. Onze gemeenschap met Hem wordt niet verstoord. De brandende pijlen van de vijand zijn niet de begeerten van het vlees, maar geestelijke aanvallen.

Zo kunnen we met opgeheven hoofd de vijand tegemoet treden. We zijn vol moed, vol geestelijke kracht om voorwaarts te gaan. Niet dat we in onszelf enige grond tot roemen hebben, maar het heil en de verlossing **van God** staan ons helder voor de geest. Hij is vóór ons, wie zal dan tegen ons zijn? Hij was vóór ons, toen wij krachteloos waren. Hij toonde Zijn heil, toen wij niets konden doen. Dat is ons vertrouwen - God Zelf - terwijl we niet op onszelf zien. Zo is ons hoofd bedekt met de helm van het heil.

De eerste drie verdedigingswapens geven, ons de vrijheid om de laatste twee (schild en helm) te gebruiken om ons te beschermen in onze wandel. Als we zo zijn toegerust met een praktisch Godsvertrouwen en de kennis van God die daaruit voortvloeit, zijn we in staat om aanvalswapens te gebruiken. En we zien hier dat we maar, een aanvalswapen tegen de vijand hebben, namelijk het Woord van God. Maar satan kan dit wapen niet weerstaan, als we weten hoe we het moeten hanteren. Dit blijkt heel duidelijk uit de verzoeken in de woestijn, zoals we al eerder zagen. De Heer streed daar tegen satan met het Woord van God. Hij antwoordde hem steeds met het Woord, door de kracht van de Geest. Dit tekent de ware positie van de mens naar Gods gedachten: een positie van gehoorzaamheid aan God, welke omstandigheden hem ook mogen omringen. Satan is machteloos zolang wij in die positie blijven. Als hij ons openlijk tot ongehoorzaamheid wil verleiden, is dat uiteraard geen list. Hij probeerde dat bij de Heer, omdat hij niet tot iets anders in staat was. Hij openbaarde zich in zijn ware gedaante, en de Heer verdreef hem door het Woord. Hij heeft geen macht als hij zich zo als tegenstander manifesteert. Wij hebben echter stand te houden tegen de listen van de duivel. Onze plicht is eenvoudig naar het Woord te handelen, wat de uitkomst ook mag zijn. Uit het resultaat zal blijken, dat het de wijsheid van God was om zo te handelen.

Het is ook van belang, dat dit zwaard het zwaard van de Géést is. Het is geen menselijke intelligentie of bekwaamheid, hoewel het door mensen gebruikt wordt. Het zwaard van de Geest is scherper dan enig tweesnijdend zwaard, maar wij kunnen het niet trekken of ermee slaan als de Heilige Geest niet in ons werkt. Het is een geestelijk wapen, evenals de overige wapens. Het wordt gebruikt door de kracht van de Geest. Gód moet spreken, ook al is het instrument nog zo zwak. Het Woord wordt dus niet alleen gebruikt als verdedigingswapen, zodat we omgord zijn met de waarheid. Het wordt ook actief gebruikt in de geestelijke strijd, als het aanvalswapen dat alles oordeelt wat tegen ons gekant is.

Maar achter heel deze wapenrusting staat de kracht van het gebed. Er is een geestelijke toestand, een gesteldheid, een middel dat alle wapens bezielt en kracht verleent: een volledige afhankelijkheid van God, verbonden met vertrouwen in Hem, zoals dit tot uitdrukking komt in het gebed. Dit is het sluitstuk van de geestelijke wapenrusting: “En bidt te allen tijde met alle gebed en smeking in de Geest” (vs.18). Deze afhankelijkheid moet ons voortdurend kenmerken. Als we werkelijk van God afhankelijk zijn en beseffen dat Hij in alle dingen ons welzijn op het oog heeft, dan zal dat blijken uit ons aanhoudend gebed. Dan beseffen we dat we zonder Hem niets kunnen doen, dat we zelf geen kracht hebben, en dan zoeken we die bij Hem op Wie we vertrouwen. Dit is de werking van de Geest in ons hart, zodat we gemeenschap hebben met God in het gebed en strijden in het besef van Zijn kracht en Zijn gunst, in het besef dat we zelf niets kunnen doen maar dat Hij machtig is om te doen boven wat wij bidden of denken.

In het gebed brengen we de noden en wensen van ons hart tot uitdrukking, en worden we versterkt in ons geloofsvertrouwen. En omdat dit gebeurt door de werking van de Geest, zal ons gebed ook “alle heiligen” omvatten. Want de Geest kent de gevoelens van Christus, die niet één van de Zijnen vergeet, en Hij zal dezelfde gevoelens ook in ons hart werken. Verder moeten we waakzaam zijn en vol ijver om dit wapen te gebruiken, zodat we ons door niets van God laten aftrekken en elke gelegenheid benutten om te volharden in het gebed. Dan zullen we niet in verwarring raken door de omstandigheden die zich voordoen, maar in elke omstandigheid (door de genade van de Geest) een aanleiding vinden om ons tot God te wenden ¹¹.

De apostel vraagt ook met aandrang om deze voorbede van de gelovigen voor hemzelf, in het besef van zijn eigen behoeften en van de behoeften van het werk van Christus. Uit de zending van Tychicus blijkt het vertrouwen dat Paulus had, dat de Efeziërs belangstelling zouden hebben voor zijn omstandigheden. En op deze wijze wilde hij zich van zijn kant ook graag op de hoogte stellen van hun welzijn en hun geestelijke toestand in Christus. Hun liefde verzekerde hem ervan, dat ze graag bericht van hem zouden willen krijgen. Dit is een ontroerend bewijs van zijn vertrouwen in hun liefde - een liefde die zijn eigen hart vol toewijding bij voorbaat ook bij anderen veronderstelde. Hij wenst hun opnieuw vrede toe, en liefde met geloof, en besluit zijn brief dan met zijn gebruikelijke eigenhandige groet (vs.19-24).

Deze brief geeft een uiteenzetting van de positie en de voorrechten van Gods kinderen, en van de gemeente in haar eenmaking met Christus. We zien de gelovigen hier in het bezit van de hoogste voorrechten in Christus. De toestand van de Efeziërs was van dien aard, dat ze in staat waren deze voorrechten naar waarde te schatten. De apostel hoefde hen wegens geen enkele zaak te berispen. Het is te begrijpen dat de wapenrusting van God het laatste onder-

werp was, dat hij hun onder de aandacht wilde brengen. Door deze beschermende wapenrusting konden ze de aanvallen van de vijand afslaan en in alle dingen in vrede opgroeien tot het Hoofd. We moeten ook opmerken, dat de komst van de Heer in deze brief niet ter sprake komt. Want de gelovigen worden hier al gezien in de hemelse gewesten in Christus; en dus niet als pelgrims op aarde, op reis door de wereld, in de verwachting van Zijn komst om hen tot Zich te nemen en de wereld het geluk te hergeven. Onze verwachting is hier de bijeenvergadering van alle dingen onder Christus, het ware Hoofd van alles, in overeenstemming met Gods raadsbesluiten (1:10). Onze zegeningen, de positie van de gemeente, ons getuigenis, maar ook onze strijd - het is allemaal in de hemelse gewesten (1:3, 20-23; 2:6; 3:10; 6:12).

¹⁰ Wat we moeten overwinnen, zijn de **listen** van de duivel. Zijn **macht** over ons is verbroken. Hij kan de wereld tegen ons opzetten om ons te vervolgen; hij kan rondgaan als een brullende leeuw. Maar wat persoonlijke verzoeken betreft, zal hij van ons vluchten als we hem weerstaan. Hij weet dat hij Christus ontmoet heeft op zijn weg, en Christus heeft overwonnen. Maar zijn listen zijn er altijd.

¹¹ Het gebed berust op het oneindige voorrecht dat wij gemeenschappelijke interesses met God Zelf hebben, zowel ten aanzien van onszelf als ten aanzien van al de Zijnen, ja zelfs ten aanzien van de heerlijkheid van Christus. Wat een wonderbare gedachte! Wat een onuitsprekelijke genade!

EINDE BRIEF AAN DE EFEZIËRS